

TARTU VALLA

KUUKIRI

AASTAST 1996

LK 8–9

Eesti Vabariigi 105. aastapäev Tartu valla kogukondades

LK 5

Tabivere lasteaia ehitus on alanud

LK 5

Esita kandidaat kauni kodu konkursile

LK 9

Seltsing Lumeroos tähistas Eesti Vabariigi aastapäeva

LK 14

Eesti Vabariigi sünnipäeva tähistamine Muumimajas

Kogume kokku vanavanemate mälestused!

Kuukirja sünnipäeva puhul teen üleskutse Tartu valla elanikele koguda oma vanemate ja vanavanemate mälestusi nii tekstide kui ka fotode näol. Lugusid ja fotosid võib saata Kuukirja toimetuse e-posti aadressile kuukiri@tartuvald.ee.

Samuti võid anda toimetusele märku, kui vajad mälestuste kogumisel abi.

Kuukirjas avaldatakse eelmisel kuul valda sündinud ja meie seast lahkunute andmeid. Lehte lisatakse nende laste nimed, kelle vanemad on vallale nime avaldamiseks andnud loa.

Toimetusel on õigus vajadusel tekstidele teha keelekorrektuuri.

Kõige uuemad uudised Tartu vallas toimuvast leiad Tartu valla kodulehelt ning Tartu valla või Kuukirja Facebooki lehtedelt. Ära unusta alla laadida Tartu valla äppi! Äpi kaudu saab vallale edastada oma mõtteid ja teavitada parandust vajavatest objektidest.

Skanni QR-kood
Tartu valla äpi
allalaadimiseks!

Väljaandja: Tartu Vallavalitsus ja Volikogu

Toimetaja: Katrin Sisask

Tel. 5627 0280

e-post: kuukiri@tartuvald.ee

Küljendus: Katrin Sisask, Ekas OÜ

Tartu valla Kuukiri ilmub tasuta.

Kuukirja saab elektrooniliselt lugeda valla koduleheküljel aadressilt:

tartuvald.ee/tartu-valla-kuukiri

või ajakirjana Issuust:

issuu.com/tartuvald/kuukiri

- Aprilli Kuukirjas avaldatavaid kaaskirju ja reklaame ootab toimetus **3. aprillini**.
- Jälgi Kuukirja tegemisi ka Facebookis: Tartu Valla Kuukiri
- Oled huvitatav ettevõtte Tartu vallas või tead inimest või tegu, mis vääraks kajastust? Saada vihje Tartu valla Kuukirjale!

JAANUARIST ON MUUTUNUD VALLAVALITSUSE JA TEENINDUSPUNKTIDE VASTUVÕTU AJAD!

Tartu Vallavalitsus

Haava tn 6, Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartumaa.

Kodanike vastuvõtt T kell 8.00–12.00 ja 12.30–18.00.

Tel. 510 6363, **e-post:** tartuvald@tartuvald.ee

Tabivere teeninduspunkt

Seoses Tabivere lasteaia rekonstrueerimistöödega toimub alates jaanuarist Tabivere teeninduspunktis kodanike vastuvõtt Tabivere Rahvamajas (Tuuliku 10, Tabivere alevik, Tartu vald, 49127 Tartumaa).

Tartu Vallavalitsuse HAP spetsialist Endla Suvi vastuvõtt K ja N kell 8.00–16.30 (lõuna 12.00–12.30) ja R kell 8.00–12.00. **Tartu Vallavalitsuse sotsiaaltööspsialist Triin Vaino** vastuvõtt T kell 8.30–12.00.

Tel. 525 4948, **e-post:** tabivere@tartuvald.ee

Laeva teeninduspunkt

Väänikvere tee 8, Laeva küla, Tartu vald, 60608 Tartumaa.

Kodanike vastuvõtt T kell 13.00–16.30.

Tel. 5302 6608, **e-post:** laeva@tartuvald.ee

Piirissaare teeninduspunkt

Valla, Tooni küla, Tartu vald, 62603 Tartumaa.

Vastuvõtt T kell 9–10, muul ajal kokkuleppel

e-post: toomas.lindjärv@tartuvald.ee,

piirissaare@tartuvald.ee, **Tel.** 529 4630

Trükk: AS Ecoprint, Tiraaž: 6000

15.02.2023 vallavolikogu istungil vastu võetud otsused ja määrused

Kadri Linamägi, Tartu valla personali- ja dokumendihalduse spetsialist

MÄÄRUS

Määrus nr 3 – Tartu valla detailplaneeringukohaste ja planeeringulahenduse elluviimiseks ette nähtud taristu väljaehitamise kokkuleppimise kord

Määrus reguleerib kokkuleppe sõlmimist ja täitmist Tartu valla ja detailplaneeringust huvitatud isiku vahel:

- 1) detailplaneeringu koostamise ja koostamise tellimise osas;
- 2) avalikuks kasutamiseks ette nähtud detailplaneeringukohaste ja planeeringulahenduse elluviimiseks otseselt vajalike ning sellega funktsionaalselt seotud rajatiste väljaehitamise või väljaehitamise seotud kulude täielikus või osalises kandmises.

OTSUSED

Otsus nr 12 – Jõusa külas asuvate Savi, Saviaugu, Uue-Aida, Uue-Vorsti ja Hansa maaüksuste detailplaneeringu koostamise lõpetamine
Lõpetati Jõusa külas asuvate Savi, Saviaugu, Uue-Aida, Uue-Vorsti ja Hansa maaüksuste detailplaneeringu koostamine ja tunnistati kehtetuks Tartu Vallavolikogu 27.05.2015 a. otsus nr 45 „Jõusa külas asuvate Savi, Saviaugu, Uue-Aida, Uue-Vorsti ja Hansa maaüksuste detailplaneeringu algatamine ja lähteülesande kinnitamine“.

Otsus nr 13 – Vallavara omandamine
Omandada Tartu valla munitsipaalomandisse Tartu vallas Kõrveküla alevikus asuv Vana-Kubja tänava maaüksus (kü tunnus 79403:002:1318, 4555 m², transpordimaa) ja nimetatud kinnisasi omandatakse Tartu vallale hinnaga üks euro.

Otsus nr 14 – Vallavara omandamine
Omandada Tartu valla munitsipaalomandisse Tartu vallas, Vahi alevikus asuv Müta tee maaüksus (registriosa 2459804 koosseisus, katastritunnus 79601:001:1070, pindala 8151 m², sihtotstarve 100% transpordimaa) hinnaga 5 706 eurot.

Omandada Tartu valla munitsipaalomandisse Tartu vallas, Vahi alevikus asuv Nõmmiku kergtee L16 maaüksus (registriosa 2459804 koosseisus, katastritunnus 79401:006:1337, pindala 562 m², sihtotstarve 100% transpordimaa) hinnaga 393 eurot.

Otsus nr 15 – Loa andmine vallavara võõrandamiseks ja eelliitumislepingu sõlmimiseks

Anda Tartu Vallavalitsusele luba Ermi-pargi kinnistu (registriosa 4292404, katastritunnus 79403:002:1300) tasuta võõrandamiseks Eesti Vabariigile tingimusel, et Eesti Vabariik on omandanud Erminurme tee 28 kinnistu

(registriosa 4662904, katastritunnus 79403:002:1568).

Lubada Tartu Vallavalitsusel sõlmida eelliitumisleping Tartu valla, AS Tartu Veevärk ning Ermi tn 10 kinnistu arendaja vahel osalemiseks nimetatud kinnistu teenindamiseks vajalike ühisveevärgi ja -kanalisatsioonirajatiste ehituse rahastamises summas kuni 166 590 eurot (üks sada kuuskümmend kuus tuhat viissada üheksakümmend eurot).

Otsus nr 16 – Rahvakohtunikandidaatide valimine

1. Valida Tartu valla rahvakohtunikandidaatideks järgmised isikud:

- 1.1 Evelin Laansalu;
- 1.2 Marika Lillepõld;
- 1.3 Inna Vesi;
- 1.4 Tea Pendla.

Järgmine volikogu istung toimub 15.03.2023 algusega 16.00.

Istungi otseülekannet on võimalik vaadata volikogude infosüsteemis VOLIS. Istungit saab järelvaadata YouTube'i kanalil Tartu Vallavolikogu.

Volikogu istungite materjalid on avalikult kättesaadavad veebis: tartuvald.ee/et/volikogu-istungite-materjalid.

Tartu Vallavalitsuse algatatud ja lõpetatud detailplaneeringud

Tartu Vallavalitsus

Tartu Vallavolikogu otsustas oma 15.02.2023 a. otsusega nr 12 lõpetada Jõusa külas asuvate Savi, Saviaugu, Uue-Aida, Uue-Vorsti ja Hansa maaüksuste detailplaneeringu koostamise.

Detailplaneeringu koostamine lõpetati, kuna planeeringust huvitatud isik ei soovi planeerimismenetlust jätkata ning soovib realiseerida alal kehtiva detailplaneeringu kohast lahendust. Detailplaneeringu lõpetamise otsusega on võimalik tutvuda Tartu Vallavalitsuses või Tartu valla koduleheküljel www.tartuvald.ee.

Tartu Vallavalitsus algatas oma 09.02.2023. a korraldusega nr 187 Kõrveküla alevikus asuva Pärna tn 17 maaüksuse ja lähiala detailplaneeringu, mille eesmärk on Pärna tn 17 maaüksusele ehitusõiguse määramine äri- ja korterelamu funktsiooniga hoonete rajamiseks.

Lisaks antakse lahendus liikluskorraldusele, haljastusele, heakorrale ja tehnovõrkudega varustamisele. Planeeringuala suurus on ca 6 100 m². Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust. Planeeringu menetluse käigus viiakse läbi müra uuring.

Detailplaneeringu algatamise korraldusega on võimalik tutvuda Tartu Vallavalitsuses või Tartu valla koduleheküljel www.tartuvald.ee

Detailplaneeringu koostamine lõpetati, kuna planeeringust huvitatud isik ei soovi planeerimismenetlust jätkata ning soovib realiseerida alal kehtiva detailplaneeringu kohast lahendust. Detailplaneeringu lõpetamise otsusega on võimalik tutvuda Tartu Vallavalitsuses või Tartu valla koduleheküljel www.tartuvald.ee

Tartu Vallavalitsus algatas oma 02.03.2023 korraldusega nr 294 Raadi alevi asuva Keskuse tee 11 ja Mõisapõllu maaüksuste ning lähiala detailplaneeringu ning jättis algatamata keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH).

Planeeringu eesmärk on kavandada

Raadi alevisse uus haridus- ja kogukonnakeskus. Planeeringuga kavandatakse alale uus põhikoolihoone koos kogukonnale mõeldud ruumidega, spordihoone koos staadioniga ning lasteaiahoone ja planeeritakse neid ümbritsev maastik nii, et sellest kujuneks terviklik hariduslinnak ja kogukonnakeskus. Planeeringu koostamisel lähtutakse läbiviidud arhitektuurivõistluse võidutööst „Kogukond katuste all“. Planeeringuala pindala on ca 15,3 ha. Planeeringu algatamise eesmärgid on kooskõlas Tartu valla üldplaneeringuga. Detailplaneeringu koostamise vajadus tuleneb planeerimisseadusest ja Tartu valla üldplaneeringust.

KSH jäeti algatamata kuna koostatud KSH eelhinnangu kohaselt ja teadaoleva informatsiooni põhjal ei kaasne kavandatava tegevusega olulist keskkonnamõju. Mõjud, mis kaasnevad piirduvad peamiselt vaid planeeringualaga. Kavandatava tegevusega ei ületata keskkonna taluvusvõimet planeeringualal. Seega keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimine detailplaneeringu koostamisel ei ole vajalik. Detailplaneeringu keskkonnanätingimustega arvestamine on võimalik planeerimisseaduse § 126 lõike 1 punkti 12 kohaselt detailplaneeringu menetluse käigus.

Planeeringu koostamise käigus on vajalik teostada planeeringuala ja

selle mõjuala analüüsil põhinev erinevate liikumisviiside analüüs, mis sisaldab mh auto- ja jalgrattaliikluse tekke ja parkimise nõudluse väljaselgitamist, arvestades olemasolevat ja prognoositavat liikluskoormust.

Detailplaneeringu algataja, koostamise korraldaja ja kehtestaja on Tartu Vallavalitsus (Haava tn 6 Kõrveküla alevik, Tartu vald, 60512 Tartu maakond). Detailplaneeringu koostaja selgub hiljem.

Detailplaneeringu algatamise ja KSH algatamata jätmise korraldusega on võimalik tutvuda tööpäeviti Tartu Vallavalitsuses (aadressil Haava tn 6 Kõrveküla alevik) või Tartu valla koduleheküljel www.tartuvald.ee.

Hea Hariduse Fondi taotlusvoor on avatud 1. aprillini

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Hea Hariduse Fondist rahastatud projektid aitavad laiendada silmaringi ja võimaldavad kogeda praktilisi tegevusi õppetöös!

21.septembril 2022. aastal võttis Tartu Vallavolikogu vastu määruse „Hea Hariduse Fondi moodustamine ja fondist toetuste andmise kord“. Fondi eesmärk on toetada haridusuuenduslikke projekte, mis aitavad kaasa haridusasetuste õppekavade täitmisele ja arendamisele, haridustöötajate professionaalsele arengule, haridusasetuste ja erinevate huvigruppide vahelisele koostööle, kõrge õpimotivatsiooniga õpilaste põhi-, gümnaasiumi- ja huvihariduse omandamisele. Hea Hariduse Fond on suunatud Tartu vallas tegutsevatele munitsipaalharidusasetustele. Õppeaasta jooksul on kolm taotlusvooru 1.oktoobril, 15. jaanuaril ja 1. aprillil. Taotlus esitatakse läbi SPOKU keskkonna.

Esimesse taotlusvooru 1. oktoobriks laekus 36 taotlust, rahastuse sai 25 projekti kogusummas 19 913 eurot. Teise vooru 15. jaanuariks esitati juba 57 taotlust, millest 44 projekti rahastati, toetusi eraldati 47 182 euro väärtuses.

Aktiivsemad projektide esitajad on olnud Tabivere Põhikool ja J. V. Veski nimeline Maarja-Magdaleena Põhikool. Projekte on esitatud väga erinevatest valdkondadest. Näiteks „Algklasside matemaatikat õppimas läbi spordi“, „Ettevõtlikud õpilased ja

kaasav eelarve“, „Vermikompostri soetamine Laeva Põhikooli“, „Konnapojad sõbraks saviga“, „Erioste olümpiaad“, „Täiendav eesti keele õpe olulist kõne arengu toetust vajavatele lastele vanuses 3-6 eluaastat“, „Hea heli“, „Liikumise väljakutse Polar spordikelladega“.

Kõiki laekunud taotlusi hinnatakse vastavalt hindamismatriksile, pärast projektiperioodi lõppu tuleb esitada aruanne. Esimese vooru aruanded kinnitavad, et projektide abil ellu viidud tegevused aitavad paremini õpitud mõista ja omandada, õppekäigud laiendavad silmaringi ja võimaldavad kogeda praktilisi tegevusi. Hetkel on avatud taotlusvoor kuhu saab taotlusi esitada 1. aprillini.

Rohkem infot Hea Hariduse Fondi kohta leiad Tartu valla koduleheküljelt www.tartuvald.ee

Fotod: Kristiina Raja
Maarja-Magdaleena Põhikooli õpilased said Hea Hariduse Fondi toel teha väljasõidu Proto avastuskeskusesse Tallinnas

Tabivere lasteaia lammutustööd on alanud

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

Tabivere Lasteaed Rõõmula katlamaja pooles tiivas ja saali ning köögi osas alustati veebruaris lammutustöödega. Tööd on graafikus ja alanud on trassitööd ning ehitustegevus. Töödega kaasnevaid ebamugavusi üritatakse hoida nii vähesena kui võimalik. Hoia end ehitustöödega kursis Tartu valla kodulehel olevas blogis www.tartuvald.ee/blogi/tabivere-lasteaed

Foto: Tarmo Raudsepp
Tabivere lasteaiahoone

Foto: Tarmo Raudsepp

Tartu valla kauni kodu konkurs ootab kandidaate 30. aprillini

Egle Nõmmoja, Tartu vallaarhitekt

Konkurss „Tartumaa kaunis kodu“ on osa Eesti Kodukaunistamise Ühenduse (EKKÜ) üleriigilisest konkursist „Eesti kaunis kodu“, mille patroon on Vabariigi President. Konkursi tulemusena tunnustatakse üksikisikuid, kogukondi ja organisatsioone nii maakonna kui riigi tasandil.

Kodukaunistamisalane liikumine algatati 1935. aastal ning 1938. aastal asus liikumist juhtima president Konstantin Päts. Kodukaunistamise riiklikult suunatud tegevuse peatas aastakümneteks nõukogude võim. Emadepäeval, 1997. aastal kuulutas president Lennart Meri välja Eesti kodukaunistamise aasta ning asus Vabariigi Presidendina üle-eestilise kodukaunistamise liikumise vedajaks patroonina. Seda traditsiooni on jätkanud kõik Eesti Vabariigi presidendid.

Kodukaunistamisalase liikumise eesmärk on aidata kaasa Eestimaa kaunimaks muutmisele, ühise elukeskkonna korrastamisele ja meie kodukultuuri arendamisele. Kodu on meie jaoks palju laiema tähendusega, kui ainult perekonna elupaik ja

Rohkem infot Tartu valla kauni kodu konkursi kohta leiad Tartu valla kodulehelt. Tunnustatakse kaunist kodu ja aeda, kortermaja ja ümbrust, avalikku hoonet väli-alaga, avalikku ruumi, tootmis- või ärihoonet, tähelepanuväärset keskkonnategu, kaunist tervise- spordirajatist, elurikkaimat kaunist kodu.

Foto: Katrin Sisask

2022. a valiti Tartu valla kaunimaks koduks Valgma külas asuv Karikakra kinnistu

koduaed. Seega hõlmab konkurss „Eesti kaunis kodu“ peale traditsiooniliste kodude ka muid objekte.

Tartu valla kaunima kodu valib välja vallavalitsuse-, volikogu- ja kogukonnaliikmetest moodustatud hindamiskomisjon, kes esitab võitja maakondlikule konkursile. Nende hulgas valib maakondlik hindamiskomisjon

koduaedu külastades kolm kaunimat, arvestatakse terviklikku ruumimõju, heakorda ja haljastust. Konkursi võitnud kodude fotodest koostatakse igal aastal album „Eesti kaunis kodu“, kus avaldatakse ka omanike nimed ja Vabariigi Presidendi Kantselei saadab laureaatidele nimelised kutsed tänuüritusele.

Taotlusi saab esitada
kuni 3. aprillini

Hajaasustuse programm 2023

Infot selle aasta
taotlusvooru kohta leiab
Tartu valla
koduleheküljelt
www.tartuvald.ee/hap2023

Lisainfo:
HAP spetsialist
Endla Suvi
525 4948
endla.suvi@tartuvald.ee

Tartu valla toidutootjad

Hea Tartu vallas
tegutsev toidutootja -
anna meile
endast märku!

Lisainfo:
www.tartuvald.ee

**Hea Tartu vallas
tegutsev toidutootja,
anna meile endast märku!**

Kogume infot toidutootja-
te kohta, kes tegutsevad
Tartu vallas ja kelle toodan-
gut nii vald kui ka vallaelanik-
ud soetada võiksid.

Anna meile endast märku:
Kadri Leetsaar
tel 57494799
e-post
kadri.leetsaar@tartuvald.ee

Tartu vallavolikogu esimehe ja vallavanema Eesti Vabariigi 105. aastapäeva vastuvõtt

Karita Tilk,

Tartu valla kultuuritöö spetsialist

23. veebruaril toimus Tartu vallavolikogu esimehe Vahur Poolaku ja vallavanema Jarno Lauri Eesti Vabariigi 105. aastapäeva vastuvõtt. Kõrveküla spordihoonesse olid kutsutud kõik Tartu valla hallatavate asutuste töötajad, aga ka tänavused kultuuri- ja kogukonnatöö ning ettevõtlus valdkonnas tunnustuse pälvinud inimesed ja nende esitajad.

Pidulik kontsert-aktus „Aeg ja liikumine“ keskendus tänavuse Liikumisaasta valguses nii liikumisele aga ka ajas liikumise lahti mõtestamisele. Kontsert algas Eesti hümni laulmisega Tartu valla muusikakooli õpilaste Claudia ja Chaterine Valge eestvedamisel, neid saatis klaveril Ele Sonn.

Volikogu esimehe Vahur Poolaku ja Tartu vallavanema Jarno Lauri kõned peegeldasid olulisi tegusid, saavutusi ja tõekspidamisi Tartu valla arengus möödunud aastatel. Lisaks valdkondlikele tunnustamistele, ilmastasid kontsert-aktust led-saksofonist Henri Aruküla ning Vanemuise teatri esibaleriin Maria Engel. Peo ametliku osa lõpetas Curly Stringsi kontsert.

Et väärtustada oma inimesi ja nende tegusid, on Tartu vald alates sellest aastast algatanud traditsiooni, kus kõik vallaelanikud saavad esitada oma kandidaadi nii ettevõtlus kui ka kultuuri- ja kogukonnatöö valdkonnas. Ettevõtlusvaldkonnas pälvis „Aasta

ettevõtlusteo“ tunnustuse ettevõtte Terminal Oil. Ettevõtte on olnud heaks koostööpartneriks nii vallale kui ka vallas tegutsevatele asutustele. Lisaks sellele, et Terminal Oil on Tartu valla üks suuremaid tööandjaid, panustab ettevõtte ka valla inimeste heaolusse ja keskkonda – eelmisel aastal aitas ettevõtte näiteks rajada Kärkna rattaringluse jaama ja võttis üle Piirissaare tankla opereerimise. Lisaks toetab Terminal meie sportlasi ja sponsoreerib erinevaid kogukonna ettevõtmisi. Kultuuri- ja kogukonnatöö valdkonnas sai kandidaate esitada kolmes kategoorias: noortevaldkonna kultuuri tegu, aasta kultuuri- ja kogukonnatöö edendaja ja Aasta Kultuuritegu. Aasta noorte valdkonna teo aunimetuse pälvis Lähte Noortekeskuse juht Liisi Ilves. Liisi on inimene, kes lühikese aja, aga suure südame ja avatud vaatega, on andnud kogukonnale väga mõnusa hoo. Ta on loov, innovaatiline, põnevate ideedega aga ka siiras ja lahke – pole siis imestada, et nii noored kui ka vanemad temaga koos hea meeliga seiklustesse sukelduvad.

Aasta kultuuri- ja kogukonnatöö edendaja laureaadiks sai Katrin Sisask. Kogukond ütleb, et Katrin on tõeline sädeinimene, kes tõmbab nagu magnetiga teisi kaasa. Viimase kahe aastaga on Äksi muutunud kogukondlikult väga aktiivseks, ellu on kutsutud uusi sündmuseid, loodud uusi traditsioone ja panustatud kohaliku eluolu paremaks muutumisele. Ilusaks tunnustu-

seks on Äksi saamine Tartumaa Aasta külaks 2022.

Aasta Kultuuriteoks sai „Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere pasunakoori ja sõpradega“. Tantsuõhtud toimusid suve jooksul kuuel neljapäeval Kõrveküla kooli esisel platsil. Rahvast tantsutasid nii kohalikud kui ka kaugemalt külla tulnud pillikollektiivid. Tantsuõhtud muutusid iga korraga aina rahvarohkemateks, nii et soe vastuvõtt publikult ning ka käesolev tunnustus, on kindlasti motiveerivaks argumendiks, et ka sel aastal tantsuõhtutega jätkata.

Lisaks eelnevatele tunnustuse saajatele on meie vallas veel inimesi, kes oma igapäevaste mõtete ja tegudega annavad Tartu vallale näo ja südame – õpetades, sõidutades, eest vedades, õigel ajal toetades ja õigel ajal naerata des. Tartu vald tänas:

Ele Sonn. Ele on olnud Tartu Valla Muusikakooli direktor alates aastast 2014. Nende aastate jooksul on avatud palju uusi erialasid ning muusikakoolist on saanud laste seas populaarne kool, kuhu tahetakse õppima tulla. Aastast 2015 on Ele aidanud korraldada David Otto Wirkhausile pühendatud Noorte Puhkpilli- ja löökpillimängijate Konkurssi, mis on suurim selletaoline üritus Lõuna-Eestis. Kolleegid iseloomustavad teda kui kaasavat, innovaatilist, sõbralikku juhti, kes alati kuulab, aitab ja on alati valmis ka ise panustama.

Meeli Kruus. Meeli on Kõrveküla maa-naiste selts MIINA asutajaliige ning vedanud seltsi tegemisi aastast 2000.

Vasakult Tartu vallavanem Jarno Laur, volikogu esimees Vahur Poolak, kultuuriteo „Taantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere pasunakoori ja sõpradega“ eestvedaja Ingrid Matteus, noorte valdkonna teo pälvitud Liisi Ilves, Äksi raamatukogu direktor Anita Priks, Tartu Valla Muusikakooli direktor Ele Sonn, Kõrveküla Maanaiste Selts Miina eestvedaja Meeli Kruus, kultuuri- ja kogukonnatöö edendaja Katrin Sisask, ettevõtlusteo tunnustuse pälvitud ettevõtte Terminal Oil juhatuse liige Raido Raudsepp ja Tartu valla staažikas bussijuht Rein-Lembit Taniloo.

Kogukond hindab teda kõrgelt, sest just tema eestvedamisel on Kõrvekülast saanud kogukond, kus väärtustatakse ja säilitatakse esivanemate pärandit ning edendatakse kultuuri ning seltsielu. Eesti Vabariigi Rahvamatk „Liigume terviseks“, võistlus „Kiluleib“, Hoovifestival, Mihkli- ja Paastumaarjapäeva tähistamine, on ainult väike osa pikast nimistust sündmustest, mille eestvedajaks ja algatajaks Meeli olnud on.

Anita Priks. Anita on aastast 1980 elavdanud Äksi piirkonna kultuurielu. Algselt „Avangardi“ klubi juhatajana ja viimased 30 aastat Äksi raamatukogu direktorina. Raamatukogu töötajana on ta hea näide sellest, et raamatukogu pole ainult raamatute laenutamise koht vaid midagi palju enam. Nii on ta aastate jooksul korraldanud erinevaid kogukondlike sündmusi, võistlusi, näituseid ja kooridioneerinud ning juhendanud mitmeid huviringe. Aastal 2002 loodi Äksi Soomepoiste muuseum mille perenaiseks ja giidiks on ta olnud algusest peale. Rein-Lembit Taniloo. Rein-Lembit on meie vallas kõigile tuntud kui väga sõbralik ja hooliv bussijuht. Oma pika staaži jooksul on ta sõidutanud igal argipäeval meie valla koolide õpilasi kodust kooli ja tagasi, ka ekskursioonidele, valla isetegevuslasi üritustele, esinemistele, laulupidudele. Alati ootab ta sooja südame ja sooja bussiga pidulisi, et neid turvaliselt koju viia.

Lõpetuseks väljavõte Tartu vallavanema Jarno Lauri kõnest.

7. jaanuaril avasime Nupsiku lasteaia, mille ehituseks kulus pelk 200 päeva,

aasta jooksul lisandus tehtud tööde hulka Lähte lasteaia juurdeehitus ja uus 3-rühmaline Maarja-Magdaleena lasteaed. Ettevõtmised muudugi ei piirdunud vaid lasteaedadega.

Kindlasti on möödunud aastal märkimisväärseks mitu suurt haridustegu. Lähte Ühisgümnaasiumi uue hoone projekteerimine on valmis. Protsess, mis algas arhitektuurivõistlusega ja meeskonnatööna vältas rohkem kui aasta ning viis meid tutvuma Eesti kõige uemate ja paremate koolidega. Teiseks, saime hakkama väga rahvusvahelise ja kõrgetasemelise arhitektuurivõistlusega Raadi hariduskeskuse rajamiseks. Seal oleme ideede faasist jõudmas projekteerimise läbi rääkimiseni. Need kaks väga suurt ettevõtmist on hiiglasliku positiivse jalajäljega – ellu viiduna saame rääkida oma haridushüppest. Loomulikult ei ole haridus majad ja betoon. Kolmandaks, alustas eelmisel aastal Hea Hariduse Fond, see on Eestis unikaalne. Alles eelmisest aastast hakkasime jagama tunnustusi valla haridustöötajatele, aga ka teiste eluala spetsialistidele.

Asjaolu, et Tartu vald oli valitud Eesti kõige sportlikumaks vallaks, tähistasime mõnegi uue spordirajatisega – valmis said Lähte jääväljak, Kõrveküla staadion, väljõusaalid Maarja-Magdaleenas ja Äksis. Ja millises teises omavalitsuses töötab kommunikatsioonispetsialistina Eesti kõrgliiga suurim väravakütt?! Meil on sport kõigile!

Tartu vald areneb. Kiiresti. Mitte ainult seetõttu, et suudame ehitada koole ja lasteaedu, vaid seetõttu, et ka

ettevõtted panustavad, ehitavad, kolivad ja laienevad siin. Möödunud aastal kolisid oma tootmise Vahile Hanza Mechanics ja Huum, Raadil laienes Foxway. Traditsiooniliselt panustab kogukonda Tartu Terminal, kes rajab Kärknasse uue tanklaja kohviku. Ka valla neljanda rattaringluse jaama rajamine Vahi tööstusparki toimus koostöös Hanzaga. Tammistu mõisas avas Agrenska fond uued peremajad, mis loovad uusi võimalusi erivajadustega inimestele.

Kõige kiirema spurdi on siiski koroonaaastatel teinud Tartu valla kodanikuühiskond – seltsitegevus, vabatahtlik tegevus, üksteise aitamine pole jäänud ka tähele panemata. Spontaansed toetusaktsioonid Ukraina inimeste ja sõjapõgenike toeks – olgu heategev kontsert, talgud majutuse sisseseadmiseks või midagi muud. Tunnustust väärrib Tammistu külaplatsi rajamine kogukonna poolt talgu korras. Tartumaa Aasta ema tiitel Lähtele Jaanika Kreelale. Kodukohvikute ja avatud õuede päevad Maarja-Magdaleenas, Laevas, Äksis, Kõrvekülas ja Raadil. Tartumaa aasta küla Äksi. Kusjuures neljast nominendist kolm olid Tartu vallast. Tunnustus Äksi kõrval ka Tammistule ning Kõrvekülale! Vabariigi Presidendilt Aasta vabatahtliku tunnustuse pälvitud Katrin Sisask. Suured ja väiksed märkamised Tartumaa kodanikuühiskonna autasustamisel, kus oleks olnud justkui Tartu valla aktiivi kokkutulek. Olen tänulik, et meie valla inimesed selliseid asju korda saavad. Selliste inimestega pole põhjust meie säilenõtkuses kahelda. Aitäh teile kõigile!

Eesti Vabariigi 105. aastapäev kogum

*Katrin Sisask,
Tartu valla Kuukirja toimetaja*

Tänavune aasta on kuulutatud liikumise aastaks. Nii võib kokkuvõtta ka tänavused vabariigi aastapäeva sündmused. Koos liikumine ja matkamine on saanud populaarseks vabariigi aastapäeva veetmise viisiks meie vallas.

Eesti Vabariigi 105. aastapäeva kogukondades alustas Juula külaselts Juula Jõhvikas, kes päikesetõusul kell 7.32 heiskas ühiselt lipu Juula külaplatsil. Ühtlasi tähistati külaseltsi 20. aastapäeva ja traditsioonide kohaselt kaeti ühiselt laud ning tähistati pidupäeva Juula külamajas.

Kell 9.00 asetati pärjad Maarja-Magdaleena Vabadussamba jalamile. Pärast seda koguneti rahvamajas, kus kogukonda ootas kaetud sünnipäevalaud ja kontsert Maarja-Magdaleena Segakoori ning naisansambliga.

Kell 10.00 startis matk Palupõhja Selli-Sillaotsa matkarajal Laeva Kultuurimaja ja Tartu Valla Spordikooli eestvedamisel.

Kell 11.00 koguneti aga Kõrveküla Põhikooli esisel platsil, et välja kuulutada Kõrveküla Maanaiste Selts Miina kiluleiva võistluse parimad. Peale pidulikku päeva avamist koos Väägvere Pasunakooriga suunduti ühisele matkale.

Kell 11.00 startis ka matk Lähte Noortekeskuse eest Äksi Vabadussamba poole. Äksi Kivipargis kohtuti kell 12.00 naaberaleviku rahvaga ja ühiselt liiguti sel aastal otse üle Saadjärve jää vabadussamba poole. Samal ajal alustati matkamist Tabivere Rahvamaja eest ja nii said kell 11.45 kolm naaberalevikku kokku Äksi Vabadussamba juures, kus lauldi ühiselt isamaiseid laule ja asetati pärjad Äksi Vabadussamba jalamile. Samal ajal matkaga toimusid motokrossi jäärja võistlused Kalda rannas ja peale matka sai nautida Äksi segakoori ja Lähte Naiskoori kontserti Äksi kirikus. Matka vedasid Lähte Noortekeskus, MTÜ Lähte Kogukond, (MTÜ) Äksi aleviku kogukond, Tabivere Rahvamaja ja Tabivere Noortekeskus. Üleskutse matkal osalemiseks tegi ka Lähte Ühisgümnaasium, mistõttu osales sel aastal matkal rohkem õpetajaid ja õpilasi.

Tammistu Raamatukogu-Külakeskus korraldas aga taas traditsioonilise fotokonkursi mille rahvalemmikuteks

Foto: Veronika Täpsi
I koht fotovõistlusel

Foto: Britta Jürgenson
IV koht fotovõistlusel

Foto: Kersti Perandi
III koht fotovõistlusel

Foto: Kristiina Timma
II koht fotovõistlusel

Foto: Katrin Sisask

Sel aastal matkati Äksist otse üle Saadjärve

kuulutati: I koht läks 28 meeldimisega Veronika Täpsi pildile „Olles uhke ja õnnelik oma kodumaa üle, samas süda muretsemas Ukraina pärast“. II koha sai 24 meeldimisega Kristiina Timma pildiga „Pidupäeva kodused kotleid“. III koha sai 20 meeldimisega Kersti Perandi pildiga „Eesti sünnipäeva puhul läksime Eestimaale külla“ ja IV koha sai 18 meeldimisega Britta Jürgenson pildiga „Sünnipäeva tort“.

kondades

Seltsing Lumeroos tähistas Eesti Vabariigi aastapäeva

Tekst ja fotod: Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

Foto: Tiia Pärtelpoeg

Vabariigi aastapäev Maarja-Magdaleenas

Foto: Kaidi Mägi

Vabariigi aastapäev Laevas

Foto: Tiina Angerjärvi

Vabariigi aastapäev Kõrvekülas

Foto: Katrin Sisask

Vabariigi aastapäev Äksi Vabadussamba juures

Seltsing Lumeroos liikmed Tabivere Rehavamajas

Õnnitletud said ka seltsingu sünnipäevalapsed

Artur Aunapi juhendamisel esines senioransambel Laulusõbrad

22. veebruaril tähistas seltsing Lumeroos Tabivere Rahvamajas Eesti Vabariigi 105. aastapäeva. Ühtlasi peeti ka seltsingu 19 sünnipäeva.

Üritus algas seltsingu liikme Elvi Karusi luuletuste ettekandega. Seejärel sai sõna külla kutsutud vallavanem Jarno Laur, kes pidas kõne ja arutles vanemaealiste härrade ning prouadega piirkonnas aktuaalsetel teemadel. Räägiti lasteaia ehitusest, perearsti uuest asukohast ja muust. Juttu jätkus kauemaks.

Peale seda oli aeg sünnipäeva õnnitluste käes. Seltsingu esinaine Eve Tepaskent võttis sõna ja õnnitleti kõiki jaanuari, veebruari ja märtsi sünnipäevalapsi, keda oli kokku 7. Lisaks õnnitleti Artur Aunapit, kes on seltsingule oluline, kuna aastaid on ta juhendanud senioransamblit Laulusõbrad. See oli esimene kollektiiv keda Artur juba päris noorelt juhendada hakkas. Kõik ansambli lauljad on ühtlasi ka seltsingu liikmed.

Pidu jätkus kontserdiga. Artur Aunapi juhendamisel esines senioransambel Laulusõbrad ja pärast mängis tantsuks Vabariigi pillimees Kert Krüsban. Laud oli kaetud rikkalikult ja uhkeis piduehteis, nii nagu ka kõik vanemaealised seltsingu liikmed.

Täna on seltsingus 25 liiget. Kogu seltsinguga kohtutakse Tabivere Rahvamajas kord kuus. Suvekuudel tehakse paus, mil võetakse ette pikem reis kuskil Eestis. Senioransambel Laulusõbrad harjutavad aga koos laulmist igal nädalal. Lisaks veab seltsingu liige Elvi Karus eest kord nädalas toimuvat tervisevõimlemist. Igakuiste kohtumiste teemad tekivad jooksvalt. Tihti vastavalt tähtpäevadele. Näiteks jaanuaris tähistati hiina kalendri järgi uue aasta algust, märtsis plaanitakse külla kutsuda Palamuse rahvatantsijad. „Käime ka ise külas, näiteks on meil tihe suhtlus Kaarepere eakate seltsiga. Kevadeti võtame alati ette mõne lühema reisi kuhugile ilusasse aeda, käime ka tearis ja kontserditel. 2–3 korda aastas külastab meid Tabivere Raamatukogu direktor. Tutvustab uusi raamatuid ja toob ka ise kaasa seda, mida seltsingu liikmed soovivad laenutada“, loetleb esinaine Eve Tepaskent ette terve rea seltsingu ühiseid tegevusi. „Suurematest üritustest on meil ees 16. aprillil osalemine Jõgevamaa senioransamblike ühislaulmisel Kuremaal,“ lisab Eve.

Oli tore ja soe isamaine pärastlõuna Tabiveres koos tegusate ja südamlike inimestega.

Aitäh, et mind kutsusite!

Valmaotsa tiimi võistlusmaraton Sortsi, Koogi ja Valmaotsa külates

Tekst ja fotod: Miko Täpsi

Eelmise aasta lõpus mõtlesime Valmaotsa tiimiga, et korraldaks võistlusmaratoni mis koosneks etappidest Sortsi külas, Koogi külas ja Valmaotsa külas.

Sortsi küla rada oli päris kitsas ja taktikaline ning sõideti rallisüsteemis, mis tähendab, et kõikide ringide ajad liideti kokku.

Teine etapp toimus Koogi külas. See rada oli teatud lõikudes kiire ja teatud lõikudes taktikaline. Sõideti samuti kolm läbimist aja peale aga sel korral läks kirja ainult kaks paremat. Seega võis endale ühe eksimuse lubada.

Kolmas etapp toimus Valmaotsa külas üsna kiirel ja väga libedal rajal. See läbiti samuti kolm korda aga nüüd läks kirja ainult parim aeg. Seal juhtus nii, et iga autoga läks rada aina libedamaks ja nii saigi esikoha lõpuks see kes esimesena raja läbis ja kes viimasena startisid, need ei saanud võitjale lähedalegi. Tuleb muidugi ära mainida, et küladevahelise võistluse populaarsus kasvas üsna kiiresti ja inimesed küsisid, et kuna järgmine võistlus toimub ja kas järgmine aasta ka teete. Jah, kindlasti teeme! Asja juures oli hea see, et võistluse korraldamine polnud eriti kulukas ja tegi selle igale võistlejale taskukohaseks. Enamus

võistlejad olid endale soetanud paarisaja eurose auto, mis tavaliklusesse enam ei sobi või kasutas sugulase või ämma vanat autot.

Esimesel etapil Sortsi külas osales 12 võistlejat ja viimasel, Valmaotsa küla etapil 17. Vanusepiirangut ei olnud ja viimane võistlus näitas meile hästi, et rajal on kõik võimalik, nii juhtuski, et selle võitis kõige noorem osaleja.

Iga etapp tõi ka päris drastilisi muudatusi autode välimuses. Sõitjad arendasid oma autosid igas mõttes – kes pani välimusele rõhku ja kes panustas sellele, et muuta sõiduk natukenegi kiiremaks. Tegemist polnud väga kiire ralliga ja seetõttu ei vajanud ükski etapp eraldi turvavarustust peale auto enda

oma.

Korraldamise teeb raskeks see, et puuduvad rajad, kus oleks võimalik võistlusi korraldada aastaringelt. Seetõttu saame üritust korraldada ainult talvel. Kõik etapid toimusid korraldajate kodus ja nende oma vabast ajast. Õnneks hoidis meid ilmataat üsna hästi.

Lõpetuseks võib öelda, et oli kindlasti üks päris lahe ürituste jada mis ühendas nii perekondi kui ka sõpru ja kindlasti lõi uusi sõpruskondi. Kõik ei piirunud ainult raja ääres ega garaazides koos veedetud ajast, vaid nagu üks hea kohvireklaam ütleb: „Ja juttu jätkub kauemaks.“

Kohtumisteni järgmisel Hooajal!

Talv Saadjärvel

Tekst ja foto: Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

29. jaanuaril toimusid Kalda ranna jäärajal motokrossi EMV ja EKV teine etapp

Tänavune talv Saadjärvel on toonud põnevust ja rõõmu nii kohalikele elanikele kui ka inimestele kaugemalt.

Aasta alguses olnud sula ei lubanud küll lumemme ehitada aga see eest muutis ilm Saadjärve lõputult suureks jääväljakuks. Sai uisutada, kelgutada ja läbi 20 cm või veel paksema jää Saadjärve põhja imetleda. Loomulikult ei puudunud järvelt ka kalamehed, kes aastaringelt järvele seltsilisteks on.

Põnevust jätkus ka purje- ning motosporti huvilistele. 28.–29. jaanuaril toimusid Saadjärvel purjetamise DN Saadjärve Karika kolmas etapp ja talisurfi Eesti Meistrivõistluste teine etapp. 29. jaanuaril toimusid Kalda ranna jäärajal ka motokrossi Eesti Meistrivõistlused ja Eesti Karikavõistluste teine etapp. Motokrossi huvilistel oli põhjust Saadjärve äärde tulla ka 24. veebruaril, mil toimusid Eesti Meistrivõistlused ja Eesti Karikavõistluste neljas etapp.

Jääaja Keskus tähistas rahvusvahelist jääkarupäeva

Tekst ja foto: Kätrin Beljaev,
Jääaja Keskuse kommunikatsioonispetsialist

Et Jääaja Keskuses „pesitseb“ Eesti-maa kuulsaim jääkaru Franz ja keskuse meeskond valutab südant kliimamuutuste pärast, siis osalesime koostöös Eesti Polaarklubi ja Tallinna Loomaaiaiga 25. veebruaril rahvusvahelise jääkarupäeva sündmustel.

Päeva külastas üle 150 inimese, kellele kordasime üle põhitõed Arktika ja Antarktika erinevusest ja sellest, et pingviin ja jääkaru ei ole ühe kandi elanikud. Miskipärast kipub see tihti segamini minema.

Jääkaru Franzile ees katsime sel päeval aga tüüpilise loomaaja jääkaru „toidulaua“ ja kutsusime arutlema, mille poolest erineb vabaduses liikuva jääkaru söögilaud loomaaja looma omast. On ju üllatav, et lisaks lihale sööb loomaajas elav jääkaru iga päev ka juur- ja puuvilju.

Tallinna Loomaaia jääkarule antakse 3 korda nädalas 500 grammi Hiina kapsast. Ka vitsutab ta pea iga päev pool kilo porgandeid. Tallinna looma-

Toidulaud jääkaru Franzile on kaetud

aia töötajad kinnitavad, et erinevalt vabas looduses liikuvast jääkarust seal elavad jääkarud hülgeliha ei soovi. Nad eelistavad sea- ja veiseliha, mida neile pakutakse iga päev 7 kg. Külas olnud Eesti Polaarklubi liige Tõnu Martma kõneles oma tööst Teravmägedel. Tõnu Martma on aastatel 1980. kuni 2016. osalenud Teravmägedel 15 teadusekspeditsioonis ning kohtunud oma töö tõttu ka

jääkarusid. 2019. aastal teatasid USA geoloogiaameti teadlased, et drastilised muudatused merejää pindalasunnivad jääkarusid üha enam maale tulema, see aga suurendab võimalust konfliktiks jääkaru ja inimese vahel. Arutlesimegi koos Tõnu Martmaga, kuidas kliimamuutused on mõjutanud jääkarude käitumist ja kuidas on muutunud elu soojenevas Arktikas viimaste aastakümnetega.

Lähte Ühisraamatukogus on avatud Ülle ja Sigrid Papakoi ühine näitus „EEDENI AED“

Ülle ja Sigrid Papakoi

Näitus „EEDENI AED“ sai esimest korda üles Tartumaal Raamatukogude aasta 2022 raames, Kastre valla sünnipäeva pidustuste puhul – Võõpste raamatukogus. Nüüd on näitus jõudnud Tartu valda.

Kunstnike isa ja vanaisa endine koolimaja, kus praegu Võõpste raamatukogu elab ja tegutseb, kutsus muinasjutulised maaliteosed endale külla. Lähedal olevas külas on näituse loojate suved ja lapsepõlved möödunud, seene- ja marjametsade, soode ja rabade läheduses, kuldsete viljapõldude, tuules kõikuvate kõrremerede keskel, kus on maaharimise riistad ja murutraktor talu endise küüni varju all peidus. Sauna juures, jõe ääres on aga allikas, kus eelmisel sajandil jahutati värskelt lüpsitud piima.

Iga pilt näitusel räägib muistsetest

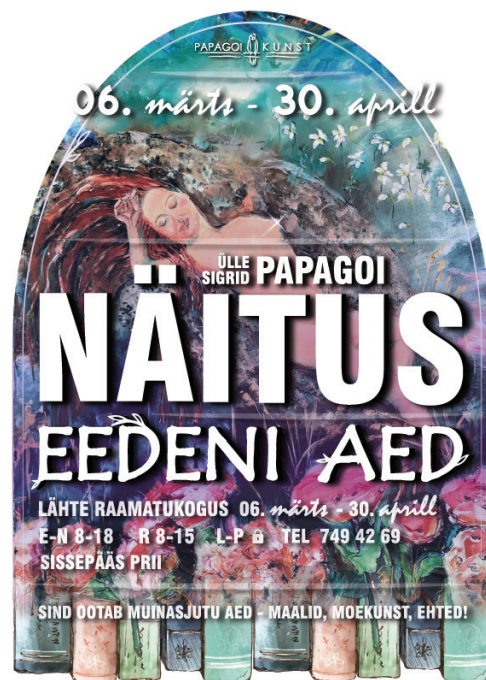
tarkustest. Maalid mõjuvad liikuvana. Ongi nad ju sündinud otse looduses, õunapuuaia, Emajõe jõekäärus laiska vetevoolu jälgides, rannaliival, mere ääres ja pilvede all, soojas kesksuvises päikeses – kõik see lummus on maalidel.

Näitus jätkub Lähtel

Võõpstes olid väljas suuremõõdulised teosed. Jätkunäitusel Võnnus tuli esitlusele päris palju uusi maale. Tartumaa kolmandal näitusel, Lähte Ühisraamatukogus sätivad end aga üles eriti romantilised, õiteküllased jumalannad, Ülle uusim looming.

Esimene unistus – maalid on trükitud kangale

Sündinud on kunstniku ammune, selle sajandi algusest pärinev suur unistus – kuidas saaks luua kunstiloomingust

praktilise maali? Moekunstnikuna soovis Ülle, et poleks vaja kangaid osta kauplusest, unistas et tema maalid jõuaksid seinalt kangale, inimese kehale lähemale, naise või mehe rõivale. Unistus kahekümne aasta tagant ongi elustunud ja nüüd on võimalik kanda oma ihu peal kunstiidi paitusena neidsamu idüllilisi koduhõngulisi maale. Maalikleidid on näitusel mannekeenidel seljas. Proovida saab kohapeal, keerutada peegli ees.

Teine unistus – maalidest on saanud ehted

Kunstniku tütar võttis kätte ja täitis veel ühe unistuse. Suured, meeter ja

enamgi maalid, saavad ehtida me rinda kulonina või kõrva kauni ehtesilmana. Neis ehetes ilutseb roosinupp, või võimas mereloojak oma tüünes rahus, neis kohtub päikesekuld ikka ja jälle suursuguse merelaine sinise tooniga.

Armastusega on sündinud ehete kollektsioon ühisnäituse juurde, kunstniku tütre, Sigrid Papagoi poolt – särab pärlite iidne ja lõppematu ilu ning antiikhõngulised kujundid metallikeerdudes. Ehete südames kiirgavad ema maalid. Ehtesilm on sentimeetrine, maalid üle meetri suured – Ülle maalitud looduse suured meistriteosed on kandja juures, kõrvas.

Näitusmüük

Näituselt saab koju viia kunstiloomingut: suuri ja väikeseid originaalmaale ning reproduktioone, pisemaid teoseid – kaarte. Kõikidest maalidest saab tellida endale sobivas moodsas reproduktioone. Naistele saab rõõmuks kinkida maali-silmadega ehteid ja lendlevaid, ihusõbralikke maalikleite.

Tule vaatama!

Naudi näitust Sinagi ja leia üles haldjad piltide kujudes ja kaunites õites. Kirjuta oma elamus, lemmikmaalid ja kogetu näituseraamatusse. Sind ootab tõeline muinasjutt!

Vudila Mängumaa kutsub lapsi suvel laagrisse

Tekst ja foto:

Piret Kaljagin, Vudila Mängumaa

Eesti suurima kogupere mängumaana on Vudilas tegevusi lausa nii palju, et ühe päevaga ei jõua kõike toredat kogedagi. Selleks pakume lastele vanuses 7–12 eluaastat võimalust jääda Vudilasse lausa viieks päevaks ja seda meie Vudila Seikluslaagrite ridades.

5 päeva seiklusi ja tegevust

Seikluslaagris ei hakka kunagi igav. Laste päevad on täis erinevaid lõbusaid tegevusi, olgu õues päike või vihm. Nii saab laps ennast arendada erinevates töötubades, käia vahepeal hobusega sõitmas või kätt proovida erinevate spordialadega. Lisaks on võimalus kogeda kõiki Vudila atraktioone.

Turvalisus ennekõige

Lastel hoiavad silma peal meie professionaalsed kasvatajad, kes kannavad hoolt kõigi lõbustuste ning turvalisuse eest. Gruppide suurus on maksimaalselt 22 last, tänu millele saavad lapsed kasvatajatelt pidevat tähelepanu.

Õõbimine laagrimajades

Seikluslaagri õõbimine toimub laagrimajades, mis paiknevad otse Vudila territooriumil. Igasse tuppa mahub 3-4 last, tagades rahuliku õõune kõigile. Kuna seikluslaagrist osavõtjate arv on

piiratud, siis registreeri ennast kohe.

Toimumisajad

02.07–06.07 (7-9 aastased)
09.07–13.07 (10-12 aastased)
16.07–20.07 (7-9 aastased)
23.07–27.07 (10-12 aastased)
30.07–03.08 (10-12 aastased)

Laagrid kestavad pühapäeval kell 19.00 kuni neljapäeval kell 16.00.

Laagri toimumiskoht on Vudila Mängumaa territoorium. Palume lapsevanematel transpordi eest laagrisse ja tagasi hoolitseda ise.

Armas Kõrveküla ja lähipiirkonna elanik! Õhina Õpituba pakub suurepäraselt võimalust ja kutsub osalema kohaliku omaalgatuse programmi tegevustes.

– Kunstnik Marika Maramaa juhendamisel toimuvad lastele pühapäevased kunstihommikud 09.04, 23.04 ja 21.05 kell 12-13.30 osalusega 8 eurot kord ja suvine laste 2-päevane loovuslaager 11–12. juulil kell 11–14 osalusega kokku 16 eurot.

– Väljasõit Sibulateele 6. mail kell 9–15. Reis toimub tellitud bussiga ja koos giidiga. 1-päevasel väljasõidul Euroopa ühe suurima järve läänekal-

dal tutvume nii vanausuliste kui ka kunagise parunipere elu-oluga. Osaleja osalus on 25.-/täiskasvanu, 22.-/koolilaps. Sisaldab bussisõitu, giiditeenust terve reisi vältel, Samovarimuseumi külastust koos teekultuuri õpitoaga, Alatskivi lossi külastust lossi giidiga.

– Keraamikakursus – tee- või kohviserviis toimub maikuu kolmapäevadel kell 18.00–20.30 kokku 5 korral. Osalema ootame 8 täiskasvanut ja kursuse tasu on 75 eurot. Juhendab Monika Zirkel.

– Kunstihuvilised täiskasvanud on oodatud akrüüli valamise töötuppa 16. mail kell 17.00. Osalustasu on 12 eurot.

– Kauneid šokolaadikompe ja šokolaaditahvli saab teha 20. mail kell 12.00 osalusega 12 eurot. Kohti on 10

täiskasvanule.

Kõikidele üritustele on vaja eelnevalt registreerida: info@ohinaopituba.ee. Kohtade arv on piiratud, oluline on varajane kirjapanek. Projekti on rahastatud kohaliku omaalgatuse programmist.

Naljakuule kohaselt teeme algust huumoriõhtuga Kõrvekülas! Meie seas on kindlasti inimesi, kellele tuleb anekdoote kui varrukast ja meeldib rääkida nalju. Ootame kõiki naljasõpru 20. aprilli õhtul Õhina Õpituppa rääkima ja kuulama anekdoote või naljalugusid. Õhina Õpitoa poolt on auhinnad. Lisaks saad teada, kes humoristidest elas Kõrvekülas ja millised tuntud naljad siit alguse said. Naerame koos! Registreeri end üritusele: info@ohinaopituba.ee

13-aastane Keijo pälvis tulekahjust teatamise eest häirekeskuse tunnustuse

Estrit Aasma,
Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

11.veebbruaril tähistati 112 päeva, mille raames tänas Häirekeskus lapsi, kes tegid möödunud aastal tubli hädaabikõne. Hädaolukorras näitas oskuslikku tegutsemist Tabiverest pärit 13-aastane Keijo, kes teatas tulekahjust ja pälvis oma teo eest häirekeskuse tunnustuse.

2022. aastal valiti hädaabinumbrit 1 171 822 korral (12% rohkem kui 2021. aastal), millest vähem kui pooltel juhtudel (45%) ehk 422 003 korral saadeti välja kiirabi, politsei või pääste.

Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega valiti 2022. aasta rahvakultuurisündmuseks

Tekst: Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja
Foto: Väägvere Pasunakoori Facebooki leht

Eesti Kultuurkapitali Tartumaa ekspertgrupp tunnustas Väägvere Pasunakoori, andes neile „Aasta rahvakultuurisündmus 2022“ tiitli möödunud suvel Kõrveküla Põhikooli esisel platsil korraldatud tantsuõhtute eest.

Peale tunnustusüritust võis Väägvere Pasunakoori Facebooki lehel lugeda teadet: „Aasta rahvakultuurisündmus 2022 – „Tantsuõhtud Kõrvekülas Väägvere Pasunakoori ja sõpradega“. Esimest korda tegime ja juba selline tunnustus. Oleme tänulikud! Jätkame tantsuõhtutega ka 2023. aasta suvel: 29. juunist kuni 3. augustini iga neljapäeva õhtul Kõrveküla Põhikooli esisel platsil.“

Selgusid 2022. aasta head laste- ja noorteraamatud

MTÜ Lastekaitse Liit

Lastekaitse Liit ja Eesti Lastekirjanduse Keskus kuulutasid 1. märtsil 2023 välja möödunud aastal ilmunud parimad laste- ja noorteraamatud. Lastekirjanduse eksperdid valisid ligi 800 raamatu hulgest välja 17 teost lastele ja 11 noortele, mis tänavu tunnustuse saavad. Oma lemmiku valimisel ja hääletamisel said kaasa rääkida ka noored lugejad ise.

Žüriiliikme ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse kirjandusuurija Jaanika Palmi sõnul õhutavad valitud raamatud varasemast enam pöörama tähelepanu oma vaimsele heaolule, hindama kaaslast enda kõrval, väärtustama elukeskkonda ning vältima eelarvamusi.

Hea Lasteraamat 2022

Väiksematele:

- **Kertu Sillaste. Pisikeses majas.** Kirjastus Päike ja Pilv.
- **Chris Naylor-Ballesteros. Frank ja Bert.** Tõlkinud Kadri Rahusaar. Kirjastus Koolibri.
- **Nadine Brun-Cosme. Suur Hunt & Väike Hunt.** Tõlkinud Indrek Koff. Kirjastus Draakon & Kuu.
- **Rocio Bonilla. Aitäh sulle: lugu naabritest.** Tõlkinud Kadri Põdra.

Kirjastus Tammerraamat.

- **Kristi Kangilaski. Hea tunne.** Kirjastus Koolibri.
- **Kadri Kiho. Endel ja Kati.** Kirjastus Päike ja Pilv.
- **Deborah Hopkinson. Üksainus.** Tõlkinud Jane Laumets. Kirjastus Koolibri.

Suurematele:

- **Juhan Voolaid. Kommikoletis.** Kirjastus Kuuloom.
- **Liis Sein. Mona isepäine isa.** Kirjastus Pegasus.
- **Torben Kuhlmann. Lindbergh: seikluslugu lendavast hiirest.** Tõlkinud Kadi Eslon. Kirjastus Rahva Raamat.
- **Aidi Vallik. Tädi Klaara maja.** Kirjastus Lugu-Loo.
- **Sanne Rooseboom. Lahenduste ministeerium.** Tõlkinud Vahur Aabrams. Kirjastus Avita.
- **Timo Parvela. Varjud. 1. Kölin.** Tõlkinud Triin Aimla-Laid. Helios Kirjastus.
- **Kirsten Boie. Suvi Sommerbys.** Tõlkinud Öie Ristioja. Kirjastus Vesta.
- **Eugene Yelchin. Geenius laua all: lapsepõlv raudse eesriide taga.** Tõlkinud Eve Laur. Kirjastus Pegasus.
- **Annet Schaap. Milla ja mere lapsed.** Tõlkinud Kairi Look. Kirjastus Eesti Raamat.
- **A. F. Steadman. Skandar ja üksisar-**

vikuvaras. Tõlkinud Kristina Uluots. Kirjastus Varrak.

Hea Noorteraamat 2022

Noorematele:

- **Jurga Vilé. Siberi haiku.** Tõlkinud Tiina Kattel. Kirjastus Draakon & Kuu.
- **Mann Loper. Inglise linn.** Kirjastus Lummur.
- **Nikola Huppertz. Kaunis nagu kaheksa.** Tõlkinud Mari Klein. Kirjastus Vesta.

Vanematele:

- **Evelin Alliksaar, Silja Kerge. Rääkimine hõbe, vaikimine kuld.** Kirjastus Tänapäev – LASTEKAITSE LIIDU NOORTEKOGU LEMMIK.
- **Janne Teller. Mitte midagi.** Tõlkija Eva Velsker. Kirjastus Eesti Raamat.
- **Kim Liggett. Lunastuseaasta.** Tõlkija Kristina Uluots. Rahva Raamatu Kirjastus.
- **Salla Simukka. Vangistatud.** Tõlkinud Kadri Jaanits. Kirjastus Pegasus.
- **Ane Barmen. Unenäod ei tähenda midagi.** Tõlkinud Riina Hanso. Kirjastus Eesti Raamat.
- **Adam Silvera. Lõpus surevad mõlemad.** Tõlkinud Bibi Raid. Kirjastus Rahva Raamat.
- **Yoru Sumino. Tahaksin süüa su pankreast.** Tõlkinud Piret Orav. Kirjastus Hea Lugu.
- **Karen M. McManus. Nõod.** Tõlkinud Hels Kure. Kirjastus Eesti Raamat.

Eesti Vabariigi sünnipäeva tähistamine Muumimajas

Tekst ja foto: Ariana Rooba, Muumitrollide õpetaja

Veebruarikuu on Eesti Vabariigi sünnipäevakuu ning ka Maarja-Magdaleena lasteaias Muumimaja pühendati palju aega sünnipäeva väarikale tähistamisele.

Koos lastega rääkisime meile olulistel teemadel: sini-must-valge lipp, rahvuslikud sümbolid, presidendid läbi aegade, meie pere ja kodumaa tähtsus jpm. Lasteaia kõige suuremate laste rühm, Muumitrollid, pakkusid välja mõtte korraldada päris oma presidendi vastuvõtt. Mõeldud-tehtud! Korralduslik pool jäigi Muumitrollide rühma kanda ja oi seda planeerimist, tegutsemist ja ettevalmistamist. Rühma laste hulgast tuli valida presidendi tähtsat rolli täitev poiss ja presidendi kaaslaseks sobiv tüdruk. Riko Sepp sobis oma rahuliku, soliidse olekuga presidendiks suurepäraselt, tema kõrvale kaaslaseks tasakaalukas Maribel Jürge-son. Koostöös meie muusikaõpetajaga harjutati usinasti pidulikult kontser-

Muumitrollide rühma lapsed Eesti Vabariigi sünnipäevale pühendatud kontserdil. Kõige ees seisab presidendipaar, Riko ja Maribel.

tiks, igal rühmal omad laulud-tantsud. Muumitrollid kaunistasid Muumioru sini-must-valge sümboolikaga.

23. veebruari hommikul oli maja tähtsat toimetamist täis, kõik lapsed ja töötajad olid väga pidulikes riietes. Natuke oli tunda ka ärevust, sest kätlemise tähtis tseremoonia ei võinud ju ometi sassi minna. Kell 10.00 hommikul oli president koos kaaslasega Muumiorus valmis, ning emmed-issid veebivahendusel samuti, et kätlemisest live-ülekandena osa saada. Kõik õnnestus suu-

repäraselt! Heerolidid Keir ja Rosanna said oma ülesandega väga hästi hakkama, iga laps kutsuti nimeliselt presidendile kätt andma ja häid soove edastama. Pärast kätlemistseremooniat toimus pidulik kontsert, kus esinesid kõikide rühmade lapsed. Erilise päeva lõpetuseks kogunes Muumimaja rahvas ühise pika laua taha rahvuslikule lõunasöögile.

Päeva lõpuks oli ka president päris väsinud. Küll oli alles palju pildistamist, naeratamist ja ilusaid õnnesoove!

KOOL

Kõrveküla Põhikool: euroopalik, innovaatiline ja keskkonnasõbralik kool kõikidele õpilastele

Juta Laane, Kõrveküla Põhikooli projektijuht ja saksa keele õpetaja

Rahastanud
Euroopa Liit

Kõrveküla Põhikooli Erasmus+ õpirändeprojekti Kõrveküla Põhikool: euroopalik, innovaatiline ja keskkonnasõbralik kool kõikidele õpilastele raames osales 10 Kõrveküla Põhikooli töötajat 9 erineval kursusel ja koolitusel. Algas oli Tartu valla Kuukirja veebruarinumbris ning jätkame muljetega märtsinumbris.

Tutvumas Itaalia haridussüsteemiga

Juta ja Vaido Laane

Kursus sai valitud School Education Gateway Euroopa koolihariduse veebiplatvormi Teacher Academy kursuste hulgast. Antud kursusel osales nii õpetaja kui mitteõpetav haridustöötaja, et kasu koolile oleks võimalikult suur

ning et just koole külastades saaks pöörata tähelepanu erinevatele tahkudele, sest vaatenurk on erinev õpetajal ja haldusjuhil. Itaalia haridussüsteemi tutvustatakse külastatud kooli näitel, kuna tegemist oli kooliga, mis hõlmas kolme erinevat kooliastet (koos lasteaiaga) ja oli viies erinevas hoones.

Vastuvõttev organisatsioon IRIS – Istituto di Ricerca Internazionale per lo Sviluppo (ehk IRIS – rahvusvaheline teadus- ja arendusinstituut) on Itaalia Apuulia piirkonna akrediteeritud erialane koolitusasutus. IRIS tegutseb alates aastast 2006. IRIS on osa rahvusvahelisest võrgustikust ja on alati tegutsenud kogu Euroopas sotsiaalsete algatustega järgmistes sektorites: haridus, kutseõpe ja kõrgharidus, keskkond, sotsiaalne ja kultuuriline integratsioon, ettevõtluse alustamine,

õigus, tervishoid. Koolitusasutusel on ruumid kahes erinevas kohas: Leveranos, mida me ka külastasime, ning uuem ja avaram hoone, kus toimusid meie koolitused, Copertino's.

Osalesime 6-päevasel kursusel „Italian education system“ (Itaalia haridussüsteem). Oleme väga rahul nii konkreetse täiendkoolituskursuse kui ka vastuvõtva partneriga. Koolitaja oli Anna Lisa Trono, kes oli väga põhjalik ning hästi kursis antud teemaga. Ta julges välja öelda ka selle, mis võiks paremini olla. Kool, mida külastasime oli väga hästi valitud, kuna andis ülevaate mitmest erinevast kooliastmest. Tutvusime ka hariduslike erivajadustega õpilaste ja noorte põgenike ning siserändajate kaasamiseks loodud võimalustega Itaalias, erinevate testidega kooliastmete lõpus ja erinevate riiklike

projektide ning programmidega.

Kool, mida külastasime, kandis nime Istituto Comprensivo 1 Polo "Don Lorenzo Milani" ning asus Leveranos. Tegemist oli muusikalise suunitlusega kooliga, kus õpetati plokkflööti, kitarri, klaverit ja viiulit. Kool hõlmas lasteaeda, alg- ja põhikooli ning asus 5 erinevas hoones. Eesmärk oli see, et kool oleks lapsele lähedal. Kokku oli õpilasi kõikides hoonetes kokku umbes 900 (k.a. lasteaiad). Kooli haldas kohalik omavalitsus (Leverano) ja kuna omavalitsus oli väga aktiivne taotlema raha Euroopa Liidu erinevatest fondidest, oli ka kool arenev ja uuenev (ruumid) ning osales mitmes EU projektis. Koolijuht oli projekti ajal Portugalis seoses Erasmus+ projektiga. Erinevate hoonete vahel liikus juhtkond igapäevaselt ning kõige olulisem oli hoolimine, nii õpilastest kui oma töötajatest. Hästi tore kool oli, seda oli tunda iga õpetaja jutust, kui väga ta rahul oli. Juhtkond koosnes koolijuhist ja koolijuhi asetäitjast. Koolijuht võttis vastu ka lapsevanemaid igapäevaselt kell 11.00–13.00 (eelneval kokkuleppel). Õpetajad rõhutasid just seda, et kõik arutatakse läbi ning kõigi arvamusi võetakse kuulda. Tegemist oli tõepoolest avatud uste poliitikaga, mitte otsustega suletud uste taga.

Itaalia koolisüsteem algab lasteaiaga (Infanzia), mis ei ole kohustuslik ja kus käivad lapsed alates kolme aasta vanusest. Viimane aasta on siiski kohustuslik ehk viieaastased lapsed peavad lasteaiaga liituma. Palju kasutatakse Itaalias ka mitte riikliku süsteemi alla kuuluvat, ehk eralastehoidu, mis on tasuline ja küllalt kallis. Probleem on aga selles, et rasedus- ja sünnituspuhkus kestab Itaalias vaid 5 kuud. Lasteaed asus kahel erineval aadressil: Via de Ledda ja Via de Nicola tänaval. Lasteaiad (koos sööklaga) töötavad 45 tundi nädalas ja on avatud ka laupäeviti.

Esimesel päeval käisime hoones, kus asus algkool (Primaria). Algharidus on viis aastat ning lõpeb raskete testidega kõikides põhilistes õppeainetes (aega 75 min ja nt matemaatika test oli 14 lk/A4 pikk). Algkool asus ka kahel erineval aadressil: Via Montessori (95 õpilast) ja Via della Consolazione tänaval (233 õpilast), kus meie käisime. Lisaks oli algkooliaste jaotatud tavaklassideks (tunnid kella 8.15–13.45) ja pikapäevavarühmaklassideks (tunnid kella 8.15–16.15). Selles hoones, kus meie käisime, oli 11 klassikomplekti, nendest 5 tavaklassi (1.–5. klass) ja ülejäänud kõik pikapäevavarühmaklassid. Viimased osalesid riiklikus projektis, mille käi-

gus pakutakse õpilastele koolis erinevaid puuvilju. Tavaklassid koolis süüa ei saa. Selles koolis oli ka see väga tore, et ühe klassikomplekti peale oli 2 õpetajat, kes omavahel jagasid ära õppeained (algkoolis). Ehk üks andis näiteks itaalia keelt, ajalugu, muusikat ja kunsti ja teine matemaatikat, loodusõpetust, kehalist kasvatust, inglise keelt vms. Normkoormus õpetajal Itaalias on 18–22 tundi klassi ees, nemad olid kõik 18 tunniga. Ruumide sisustuses ei olnud mitte midagi üleliigset aga samas oli neil olemas koolihoonetes elustamisaparaat (AED). Õpilaste turvalisusele pööratakse suurt tähelepanu. Võõrad kooli territooriumile ei pääse, kuna kooliõu on ümbritsetud kõrge aiaga. Koolitöötajate sõnul on tuleohutusnõuded väga ranged, kuid põhiline tähelepanu on suunatud inimeste kiirele evakueerimisele hoonetest. Evakatsiooniteed on korrektselt tähistatud ja vabad. Suitsuandurid olid paigaldatud ainult koridoridesse ning klassiruumides need puudusid. Puudusid ka tuletõkkeuksed ja –kardinad. Õpetajad kandsid klassiruumides veel maske, nii nagu ka paljud 1.–5. klasside õpilased. Tugipersonal nagu psühholoog, logopeed, eripedagoog jne ei ole kooli personali hulgas vaid kohaliku omavalitsuse töötajad. See tingib aga selle, et õpilased ei pruugi saada piisavalt abi. Seda üritatakse muuta aga hetkel on nii. Koolides ei ole meditsiinitöötajat. Covid-19 leviku ajal oli koolidel kohustus sisse seada nn isolatsiooniruum, kuhu eraldada haigustunnustega õpilased, kuni vanemad järele tulevad.

Põhikool (Secondaria di 1° Grado) kestab 3 aastat, millest viimane aasta on nn orientatsiooni aasta, mil õpilane üritab selgusele jõuda, mis teda huvitab ja mida ta tahaks edasi õppi-

da. Antud kooli puhul asus see ühes hoones koos administratsiooniga (Via della Libertà tänaval). Kõigis kolmes põhikooliastmes oli neli erinevat klassikomplekti. Neist neljast on kolm tavaõppekursust (30 tundi nädalas ehk tunnid esmaspäevast reedeni: 8.00–14.00) ja üks muusikalise suunitlusega kursus (32 tundi nädalas, lisandub 1 tund pärastlõunal). Põhikooliastmes õppis selles koolis 272 õpilast. Kool paneb erilist rõhku järjepidevusele kooli erinevate tasemete vahel, seda ka teatri-, muusika-, mootorsete, tervise- ja heaoluprojektide ja tegevuste kaudu. Kooli eripäraks oli ka uskumine sotsiaalse lõimumise olulisusesse, mis väljendub kõigile võrdsete haridusvõimaluste tagamises ning igas õpilases kodanikutunde arendamises ja tugevdamises. Kool pöörab erilist tähelepanu oma tegevuse propageerimisele, levitamisele ka asutuse veebilehe, sotsiaalmeedia, kooliajalehe ja plakatite kaudu, et kogukonda koolipere algatustele lähemale tuua. Nad ise väidavad, et muusikaõpetus on soodustanud kultuuridevahelist teadlikkust nende koolis ja kaasamisstrateegiate rakendamist ka välisõpilaste jaoks. Suvevaheaeg algab algkoolidel ja põhikoolil 11. juunist, lasteaedadel 30. juunist. Sügisel alustatakse õppetööd alles 26. septembrist, sest varem on päevane õhutemperatuur liiga kõrge, ulatudes juulis ja augustis üle +40°C. Ka septembris on väga palav, kuna suvi kestab. Kogu sealviibimise aja (saabusime 29.05 õhtul ja lahkusime 05.06 hommikul) oli õhutemperatuur üle +30°C ning viimastel päevadel pidevalt +32–34°C.

Koolikohustuslik iga on 6–16 aastat. Ehk õpe põhikoolis kestab kolm aastat (umbes 11–14-aastaselt) ja keskkool viis aastat (umbes 14–19-aastaselt). Nen-

dest 2 aastat keskkooli on kohustuslik. Itaalias on kahte tüüpi Scuola Secondaria di Secondo Grado (keskharidust). Esimene neist on lütseum (Liceo), mis keskendub rohkem akadeemilistele õpingutele. Teine on Istituto, mis on sisuliselt kutsekool. Esimesed kaks aastat õpetatakse õpilastele õppekava, mille kehtestab riik ise, ja õppekava sisaldab itaalia keelt ja kirjandust, loodusteadusi, matemaatikat, võõrkeelt, usundilugu, geograafiat, ajalugu, ühiskonnaõpetust ja kehalist kasvatust. Koolis on 10-palline hindamiskaala. Madalaim positiivne hinne on 6. Piirkonna koolide kalendri järgi Itaalia vabariigi aastapäeva puhul neljapäeval, 2. juunil 2022 õppetööd ei toimunud. Meie tutvusime sel päeval keskkonnateemadega lühikesel väljasõidul ning hiljem külastasime veel muuseume Lecce's, mis olid kõik avatud. Keskkonnateemadest on siin kõige

päevakajalisem oliivipuude hävimine. Hävinud puud olid nakatunud Xylella fastidiosa bakteriga, mis lämmatab puud aeglaselt surnuks. Esimene leid Euroopas oli 2013. aastal Itaalias. See bakter on nakatanud juba 20 miljonit Itaalia 150 miljonist oliivipuust, peamiselt Apulia piirkonnas, mis andis varem kuni 50% Itaalia aastasest oliiviõli kogutoodangust. Hävinud ei ole kogu maakonna oliivipuud, Bari piirkonnas see bakter ei levinud, kuid Lecce's, Leverano's ja mujal Salento poolsaare lõunapoolsemal alal on vaatepilt kohutav. Kahesaja- ja kolmesaja-aastased puud seisavad ilma ühegi elumärgita kärbituna üksteise kõrval... Surnud oliivipuud ühel pool teed ja surnud oliivipuud teisel pool teed... Antud õpirändel omandatud pädevused ja kogemused saab lõimida Kõrveküla Põhikooli arendustegevustesse mitmel erineval moel. Saab

arendada piiriülest koostööd ja ka meeskonnatööd nii õpilaste kui ka koolitöötajate vahel Leverano kooliga, seda nii tulevastes koostööprojektides kui ka virtuaalselt eTwinningu projektides õppetöö osana, et täiendada füüsilist õpirännet. See oleks rahvusvahelise koostöö arendamine täiendkoolitustelt saadud konkreetsete kontaktide vahel. Antud kool sobiks väga hästi tulevaseks koostööpartneriks, kuna on ka muusikakallakuga ja õpilased õpivad koolis lisaks mõnd muusikainstrumenti mängima. Vähetähtis ei ole seegi, et just avati Ryanair Brindisi – Stockholm (Arlanda) odavlennuliin. Ka Eestist on sama lennufirma liin Tallinn – Stockholm (Arlanda). Brindisi lennujaam asub Lecce'st 35 min autosõidu kaugusel (46,6 km) ja Leverano'st 55 min autosõidu kaugusel (65 km).

JÄTKUB APRILLI KUUKIRJAS

SPORT

Tartu valla talimängude teisel etapil vahetus võistkondlik liider

Toomas Rosenberg, võistluste peakohtunik

11. veebruaril jätkusid Lähte spordikeskuses valla talimängud II etapi võistlustega. Kavas oli murdmaasuusatamine, kiiruisutamine ja õhupüssist laskmine. Kuigi öösel ja varahommikul maha sadanud värske lumi tekitas võistluspäeva alguses natuke tuskat, ei seganud see võistluste läbiviimist, sest rajameistrid suutsid suusarajad ja uisuväljaku kiiresti võistlusteks eeskujulikult ette valmistada.

Murdmaasuusatamise laste distantsidel olid vanuseklasside kiiremad tütarlastest Laura Raudsepp, Jete Kraas ja Annabel Sarapuu ning poistest Oskar Kruus, Joosep Kommusaar ja Henri Tarv. Naistest võitis esikoha Keiu Oras ja meestest Kermo Tarv. Seenioride klassi paremateks olid Kadri Limberg ning meestest Agu Laas. Kokku käis suusarajal võistlemas 56 suusatajat. Võistkondlikult oli suusutamises paremad valla spordikool, Lähte alevik ja Raadi Lasteaed Ripsik võistkonnad. Lähte uisuväljaku kiiruisurajal käis võistlemas 81 uisutajat. Tütarlaste vanuseklasside paremad olid Laura Raudsepp, Miina Kommusaar ja Annabel Sarapuu ning poistest Oskar

Kruus, Gudmund Roosiõis ja Hendrik Visk. Naisvõistlejatest olid uisurajal kiiremad Keiu Oras ning meestest Taavi Rubeika. Seenioridest olid paremad uisutajad naistest Jaana Lukanen ja meestest Agu Laas. Võistkondlikult võitis uisutamise spordikooli võistkond Äksi aleviku ja Lähte aleviku ees. Laskmises olid teistest täpsemad vallavalitsuse ja volikogu võistlejad koosseisus Andres Reinesberg, Kaur Raudsepp ja Kaarel Leetsaar. Teise koha saavutas Kastli küla ning kolmanda koha spordikooli võistkond. Individuaalselt oli meestest parim Arvi All ja naistest Sirje Simmo.

Üldkokkuvõttes pärast teist etappi vahetus talimängude liider. Esikohtadega suusutamises ja uisutamises ning kolmanda kohaga laskmises asus võistlust juhtima spordikooli võistkond 155 punktiga ning jättis teisele kohale esimesel etapil liidrikohta hõivanud Tabivere Põhikooli võistkonna, edestades neid nüüd viie punktiga. Kolmanda koha säilitas Kastli küla võistkond, kes on nüüd kogunud seitsme alaga 140

Suusatajad enne starti

punkti. Järgnevad Lähte alevik 131, vallavalitsus ja volikogu 125 punktiga. Kuuendale kohale tõusis Raadi Lasteaed Ripsik 105 ning seitsmendale kohale Äksi aleviku võistkond 100 punktiga. Koha võrra langes Tabivere aleviku võistkond, kes asub nüüd 98 punktiga kaheksandal kohal. Kuuendalt kohalt langes Kõrveküla Põhikool üheksandaks ja on kogunud 95 punkti. Teise etapi võistlustel osales 17 võistkonda. Võistlust korraldab Tartu alla Spordiklubi koostöös Tartu valla Spordikooliga.

III etapi otsustavad võistlused toimusid 11. märtsil Kõrvekülas, kus võisteldi võrkpallis, korvpallis, koroonas ning mälumängus. Sellest kuidas viimane etapp läks saad lugeda aprilli Kuukirjast või leida info võistluste kohta Tartu valla koduleheküljelt ja Tartu valla Spordikooli Facebooki lehelt.

Tartu vald võitis 38. Eesti omavalitsuste talimängud

Toomas Rosenberg

4.–5. märtsini toimusid Elvas 38. Eesti omavalitsuste talimängud. Mängudel osales ligi 1400 sportlast 55 omavalitsusest üle Eesti, kes võistlesid erinevatel spordialadel. Mängud hõlmasid murdmaasuusatamist, mäesuusatamist, kabet, malet, lauatennist, meeste ja naiste korvpalli, ujumist ning omavalitsusjuhtide võistlust.

Talimängude avamisel osales Eesti Vabariigi President Alar Karis ning sõna võtsid ka Eestimaa Spordiliit Jõud president Helir-Valdor Seeder ning Elva vallavanem Priit Värv. President rõhutas oma sõnavõtus, kui oluline on liikumine ja sport, olulist rolli mängib liikumisharrastus vaimse pingel seljatamisel ja igapäevavaraskuste kandmisel.

Tartu vald osales seitsmel spordialal. Ülekaalukas esikoht võideti talimängude peaalal murdmaasuusatamises. Esikohad võideti ka naiste korvpallis ja males ning kolmas koht mäesuusatamises. Kuues koht saavutati lauatennistis ning 17.–21. koht meeste korvpallis. Omavalitsusjuhtide võistluses osales

Tartu vallavanem Jarno Laur, kes andis oma panuse võistkondliku esikoha saavutamisel.

Murdmaasuusatamises võideti mõlemad teatesuusatamise alad. Meeste 3x5 km teatesuusatamise võitnud meeskonda kuulusid Aleksander Tamm, Hugo Johannes Nurk ja Ralf Kivil. 5. koha saavutas Tartu valla II võistkond koosseisus Arvi Anton, Stefan Kivil ja Allar Kivil. Naiste 3x2, 5 km teatesuusatamises kuldmedali võitnud naiskonnas võistlesid Pauliine Puusaar, Kätlin Kukk ja Gerda Kivil. Tartu valla II naiskond koosseisus Anette Taivere, Adeliine Lail ja Heleri Kivil saavutasid 9. koha. Teisel võistluspäeval võideti individuaal distantisidel 5 kuld- ja 1 hõbemedal. Kuldmedalid võitsid Gerda Kivil N16, Stefan Kivil M16, Ralf Kivil M18, Heleri Kivil N45 ning Aleksander Tamm meeste vanuseklassis. Hõbemedali võitis Allar Kivil M40 vanuseklassis.

Kolm individuaalset medalit võideti ka mäesuusatamises. Kuldmedali võitis mäesuusal Liina Vaher N35 vanuseklassis ning hõbemedali Lise Anette Vaher naiste vanuseklassis. Lumelaul

Foto: Heleri Kivil
Toomas Rosenberg (vasakul) ja Tartu Valla Spordikooli direktor Agu Laas

võitis pronksmedali Indrek Tamm. Tartu valla võidukas korvpallinaiskonnas mängisid Piret Kaljagin, Karin-Liis Haljaste, Doris Park, Kadri Uiga, Kadi Kals, Roberta Erkma, Carolina Olivia Rahkonen, Tatjana Razguljaeva ja Triinu Käämer. Treeneriks oli Helbe Erkmaa.

Tartu vallale kuldmedali võitnud male võistkonnas mängisid Tauno Metsalu, Pavel Vorobjov, Karmen Viikmaa, Keru Karba ja Karl-Mattias Kokk.

38. Eesti omavalitsuste talimängude absoluutarvestuses olid kolm paremat omavalitsust Tartu vald 276, Rae vald 268 ja Viljandi vald 238 punktiga. Väikestest valdadest oli parim Alutaguse vald 235 ja linnadest Rakvere linn 229 punktiga.

Täname kõiki osalejaid.

Lähte jääväljakul toimusid esimesed jäähoki võistlused

Estrit Aasma, Tartu valla kommunikatsioonispetsialist

12. veebruaril kell 12.00 toimusid esimesed jäähoki võistlused möödunud suvel Lähtel avatud jääväljakul.

Omavahel astusid võistlustulle Tartu valla ning Luunja valla esindusmeeskonnad. Tartu valla meeskonna poolelt olid täpsed Ats Pärn (1) ning Sander Timmusk (2), kes viskasid koduvalla poolt litri vastaste väravasse. Sõpruskohtumine lõppes 3:3 viigiga.

„Esimese hooaja tähtsündmuseks see üritus ka ilmselt jääb, sest katuse ja külmutusseadmeta ei saa heitlike ilmadega jääd hoida. Ehkki jäämeister Valeeri Rubeika ja kogu Tartu Valla Spordikooli tiim teeb väga head tööd, ei saa kevadsula vastu nemadki. Täna tõestas, et hoki on äge mäng. Kiirabi viis ühe võistleja EMOSse ka, õnneks midagi väga hullu ei olnud ja vigasta-

tud spordimees saab korda. Lähte jääväljaku ehitus on ennast igati õigustanud ja loodame, et jääalade harrastajaid tuleb siinkandis üha juurde,“ kommenteeris vallavanem Jarno Laur. Tartu valla poolelt valiti parimaks kaitsemängijaks Taavi Rubeika, parimaks ründajaks Sander Timmusk ning parimaks naismängijaks Estrit Aasma. Suur tänu kõikidele osalejatele, korraldajatele ning ka pealtvaatajatele!

Meil on sport kõigile!

Foto: Siim Tiirik
Võistlustulle astusid Tartu valla ning Luunja valla esindusmeeskonnad

Foto: Siim Tiirik

Veidi Tartu Valla kabeelust

Ago Vooremäe, Tartu Spordiveteranide Koondise kabeseptsiooni juht

Käesolev aasta algas Tartu valla kabetajatele tegusalt ja ühtlasi ka tulemuslikult. Kohe aasta alguses, nimelt 14. jaanuaril, toimus Tabivere Tartu valla Talimängude I etapp, kus viidi läbi ka valla meistrivõistlused kabetes.

Kohale saabus üllatavalt palju osavõtjaid ning nagu võistluse käigus selgus, ka tugevaid noori mängumehi. Võistlusel osales 14 mees- ja 6 naiskabetajat. Peale kuut mänguvoorut selgus ka võistlejate paremusjärjestus. Võitjaks osutus meestest Kaarel Ots Koogi külast, kes kogus 11 punkti, leppides viiki ainult 10-ne punktiga teise koha saavutanud Ago Vooremäega Laeva külast. Seejuures vahetati võrreldes eelmise aasta sama turniiri tulemusega omavahel kohad, sest 2022. aasta esikoht kuulus Agole, jättes Kaarli tei-

seks. Väga tublilt esines ka kolmanda koha pälvinud Veikko Soikonen Juula külast, kes alistus ainult kahele esimesele, ülejäänuid aga kindlalt võites. Naisvõistlejatest saavutas 10-punktiga esikoha Taimi Pihelpuu, kindlustades sellega Koogi küla võistkondliku esikoha. Teine koht 8-punktiga Mari Ann Orasele Lähtelt ja kolmas koht 6-punktiga Maarika Vällikule Tabivere Põhikoolist. Võistkondlikus arvestuses saavutasid teise koha Tabivere Põhikooli ja kolmanda Kastli küla kabetajad.

Vaid nädalajagu hiljem, 22. jaanuaril toimusid Tartumaa Talimängude raames Tartumaa võistkondlikud meistrivõistlused kabetes, kus väga edukalt esines Tartu Valla võistkond, kuhu kuulusid ka äsja valla Talimängudelt medalid kaela saanud Kaarel Ots ja Ago Vooremäe. Võistlejate koosseis

oli küllaltki aukartustäratav, nimelt valdav osa olid kas endised või praegu kehtiva meistrikandidaadi järguga kabetajad. Sellele vaatamata saavutas Tartu Valla võistkond 12-punktiga esikoha, teisi ülekaalukalt edestades. Ainsana suutis turniiri võitjalt viigi saada 9-punktiga teise koha saavutanud Luunja valla võistkond. Üle mitmete aastate käivitus Tartumaa Spordiliidu uue juhtkonna initsiatiivil jälle maakonna kabe meistrivõistluste sari. Samas asus väga entusiastlikult tööle Elva Mõttemängude Klubi, eesotsas Anna Lüttsepaga. Seetõttu loodame nii valla kui ka maakonna kabetegevuse elavnemist ning noorte mänguhuviliste lisandumist, sest Eesti Omavalitsuste võistkondlikel meistrivõistlustel on senini võistkonna komplekteerimisel olnud probleemiks noormängijate esindatus.

Kabeturniir Maarja-Magdaleenas

Vello Soomets, turniiri korraldaja

11. veebruaril käesoleval aastal toimus Maarja-Magdaleenas järjekordne tugeva koosseisuline kabeturniir.

Osa võttis 11 kabetajat, neist 4 meistrikandidaati. Osaleti Tartu linnast ja

valla erinevatest küladest. Oli kaetud buffee laud. Turniiri sponsoreeris Tartu Jõgeva osakond ja Tartu vald. Peakohtunik oli Kalle Peebo Tartust. Pingelises heitluses saavutas kindla esikoha Kaarel Ots. Järgnesid Helgi Kiisler ja Ants Liiva. Kohalikest oli pa-

rim Mati Viira.

Täname Maarja-Magdaleena Rahvamaja juhatajat Tiia Pärtelpoega, kes andis tugeva panuse turniiri edukaks kulgemiseks.

Ott Toomsalu võitis Euroopa sisemeistrivõistlustel kuldmedali

Katrin Sisask, Tartu valla Kuukirja toimetaja

Tartu valla elanik ning Kõrveküla Põhikooli õpetaja Ott Toomsalu esindas Eestit ultimate frisbee segavõistkonnas, mis saavutas Euroopa sisemeistrivõistlustel kuldmedali.

9.–11. detsembril toimusid Leedus Kaunases ultimate frisbee Euroopa sisemeistrivõistlused, kus Eesti segavõistkond tuli Euroopa meistriks. veerandfinaalis võideti Leedut ja poolfinaalis alistati Soome tulemusega 15:10. Väga tasavägises ja pingelises finaalis kohtuti Suurbritannia koondisega. Tänu tugevale kaitsele õnes-

tus eestlastel saavutada võit tulemusega 13:10.

8. veebruaril kutsuti tiim EOK tiitlivõistluste medalistide ja treenerite tänuvastuvõtule.

Ultimate frisbee ehk võistkondlik taldrikulennutamise nõuab mängijatelt nii häid visketehnika oskuseid kui ka tugevaid füüsilisi omadusi kiireks liikumiseks väljakul. Spordiala

harrastatakse discgolfist veidi erineva kettaga. Kuigi mänguvahendiks on palli asemel ketas, siis mängu dünaamika on pigem sarnane palliga mängitavatele spordialadele (jalgpall, ameerika jalgpall).

Foto: erakogu
Eesti Ultimate frisbee segavõistkond EOK tiitlivõistluste medalistide ja treenerite tänuvastuvõtul

Patareide hinnatõusu aitab ohjeldada nende usinam kokkukogumine

Keskkonnaministeerium

Patareide tootmiseks kasutatavate maavarade hinnad on kriiside ajal mitmekordistunud, mis toob paratamatult kaasa ka patareide ja akude hinnatõusu. Kui suudaksime usinamalt kasutatud patareid kogumiskasti viia, saaks neid kasutada uute patareide tootmiseks. See aitaks säästa kalleid ressursse ja pehmenendada põntsu rahakotile.

Eurooplased on Eesti inimestest märksa tublimad vanade patareide kokkukogujad. Keskmiselt jõuab Euroopa riikides iga teine patarei pärast kasutamist kogumiskasti. Luksemburglased aga suudavad lausa 71% patareidest ja akudest kokku koguda. Eesti inimesed viivad vaid 30% kogumiskastidesse ja sama palju visatakse olmeprügi hulka.

„Patareid ja akud sisaldavad nii väärtuslikke kui ka ohtlikke aineid, mis on tavaprügi hulka visates suureks ohuks loodusele ja inimestele,“ ütles keskkonnaminister Madis Kallas. Näiteks sisaldub neis koobaltit, pliid, liitiumit

ja niklit, mis on kriitilise tähtsusega ja raskesti kättesaadavad toorained.

„Saame vanades patareides ja akudes olevat väärtuslikku materjali uuesti kasutada ning suunata selle uute patareide valmistamisesse, kuid selleks on meil esmalt vaja need eraldi kokku koguda,“ selgitas Kallas.

Ajaga kasvab nõudlus patareide ja akude järele tormilise tempoga – juba 2030. aastaks toodetakse neid senisest 10 korda rohkem. 2040. aastaks aga suureneb akude ja patareide jäämetete hulk ligi 700 korda. Hoogustuv tootmine suurendab nõudlust üha enamate maavarade järele, mille kaevandamine on kallis ning keskkonnale koormav ja ohustab elurikkuse püsimist.

Tallinna Ülikooli tudengite hiljutisest uuringust selgus, et inimesed, kes patareid eraldi ei kogu, hindavad oma majapidamistes tekkivat patareide kogust väikeseks ja keskkonnale väheohtlikuks. „Tegelikult on iga olmeprügisse visatud patarei ohtlik. Iga kogumiskasti viidud patarei

„Patareid ja akud sisaldavad nii väärtuslikke kui ka ohtlikke aineid, mis on tavaprügi hulka visates suureks ohuks loodusele ja inimestele,“ ütles keskkonnaminister Madis Kallas.

seevastu aitab loodust hoida ning säästa uute patareide tootmiskuludelt,“ sõnas keskkonnaministeeriumi asekancler Kaupo Heinma. „Sellega anname oma panuse, et pidurdada kliimamuutusi. Ringlussevõetud materjali kasutamine võimaldab vähendada toote tootmise CO₂ jala jälge, toorainete eetilist hankimist ja varustuskindlust.“

Oma kasutatud patareid saab viia kogumiskasti – mille leiab näiteks toidupoest, tanklatest ja elektroonikakauplustest – või jäätmejaama. Kus asub sulle lähim kogumiskast, vaata veebist: kuhuviaa.ee. Kaupmees, kes müüb patareid, on kohustatud vanad patareid ja akud tarbijalt tasuta tagasi võtma.

Patareide, akude ja teiste ohtlike jäämetete kohta saab lisaks lugeda veebilehelt: envir.ee/ohklik

Energia kokkuhoiust üldisemalt

Kalle Virkus, TREA

Keerulistel, et mitte öelda kriisi aegadel pöörame rohkem tähelepanu sellele, et meil oleks tagatud kõik eluks vajalik. Elekter ja soojus on ühed kõige olulisemad nendest, mida me normaalse elu tagamiseks vajame, sest nendest sõltub peaaegu kõik muu. Samas ei ole elekter ega soojus iseenesest saadaval – neid tuleb kuskil ja millestki toota. Iga sugune tootmine kasutab loodusest saadavaid ressursse ja kuna loodus koos oma ressursidega on lõplik aga inimesi kui enegria tarbijaid ja nende soove tuleb aina juurde, siis tulebki tarbida teadlikult ja võiamlikult ratsionaalselt.

Elektri puhul saab säästu fookuseerida mitut moodi. Kõige elementaarsem on lihtsalt vähem tarbida – jätta ära mittevajalikud kulutused. Sellekohaseid nippe leiab paljudes koduajakirjadest. Teine tee on kergendada elektri toot-

mist, proovida suuremat tarbimist nihutada aegadele, kui elektrivõrk on vähem koormatud – öötundidele või nädalavahetusele. Ja siis on veel võimalus püüda kasutada võimalikult tõhusaid seadmeid, mis teevad rohkem tööd vähema energiakuluga. Selle viimasega tuleb olla etevaatlik, sest ka uute masinate tootmiseks kasutatakse enegriat ja ressursse, nii et iga kahe aasta tagant uue ja tõhusama külmiku ostmine ei anna mingit säästu ei pere eelarves ega ka globaalsetes ressursides. Erinevad elektri ostu paketid avaldavad mõju küll rahakotile, aga harjumusi muutmata on energia kulu ikka sama.

Toasooja puhul aitab alati see, kui harjutada ennast vähemaga. Lühikesete pükste ja T-särgiga on mugav olla 24°C juures, aga kui katsetada, siis pole hullu ka 5 kraadi vähema sooja ja džempriga. Alati tasub meeles pidada, et iga kraad toatemperatuuri muutust

tähendab muutust soojakulus 5–10%. Seejuures on mõju arvele suurem just renoveeritud majades.

Kilovatt-tundide keeles rääkides on soojuse tarbimine renoveerimata hoonetes kordades suurem, kui elektri tarbimine, seepärast on ka energia säästmise võimalused soojuse osas palju suuremad kui elektri osas. Teisest küljest nõuab nende võimaluste teoks tegemine palju suuremaid muudatusi, mis kindlasti ei ole igale elanikule jõu- ja oskuste kohased. Kõige mõistlikum on muidugi renoveerida hoone korruga ja komplekselt, aga kui selleks võimalust pole, siis on loogiline alustada akendest ja uuest. Seejärel on hea vaadata üle lae või katuse soojustus ja kui need on tehtud tasub edasiste tegevuste kohta küsida nõu asjatundjalt.

Alati kehtib nõuanne: iga kokkuhoitud kWh toob kaasa ka kokkuhoitud euro!

Sotsiaalkindlustusamet selgitab: kuidas makstakse peretoetusi märtsis

Sotsiaalkindlustusamet

Perehüvitiste seaduse muudatuste kohaselt lõpevad lasterikka pere toetused nüüdsest sujuvalt. Samuti ei olene edaspidi lapsetoetuse maksimume kuni lapse 19-aastaseks saamiseni lapse õppimisest. Nii taastub ca 3000 perel õigus peretoetustele, mis makstakse tagasiulatuvalt hiljemalt 31. märtsiks.

Peretoetused makstakse 01.01.–31.03.2023 perioodi eest tagasiulatuvalt peredele, kus peretoetuse maksimume lõppes enne 2023. aastat, sest 16–18-aastane laps enam ei õppinud või omandas keskhariduse. Perel taastub õigus lapsetoetusele, mõnel juhul ka lasterikka pere toetusele. Toetust makstakse kuni lapse 19-aastaseks saamiseni. Kui koolis käiv noor saab aasta jooksul 19-aastaseks, makstakse toetust jooksva õppeaasta lõpuni või

kooli lõpetamiseni.

Kellel tekib õigus lasterikka pere toetuse sujuvaks lõpetamiseks 2023. aasta esimestel kuudel?

Lasterikka pere toetust makstakse kolme lapse puhul täies mahus kuni vanima lapse 19-aastaseks saamiseni. Kui koolis käiv noor saab aasta jooksul 19-aastaseks, makstakse toetust jooksva õppeaasta lõpuni või kooli lõpetamiseni. Seejärel toimub järk-järguline toetuse vähendamine. Näiteks kui perre jääb kaks alla 19-aastast lastetoetust saavat last, on lasterikka pere toetuse suurus 2/3 kogu toetuse suuruselt ehk 433,33 eurot. Kui perre jääb üks alla 19-aastane lastetoetust saav laps, siis on lasterikka pere toetuse suurus 1/3 ehk 216,67 eurot.

Sotsiaalkindlustusameti hüvitiste osakonna juhataja Kati Kümniku sõnul tehakse tagasiulatuvad maksed

hiljemalt 31. märtsiks. „Seaduse muudatuste järgi tekib ligi 3000 perel taas õigus hüvitisele. Palume neil peredel varuda natukene kannatust, sest makseid tehakse jaokaupa kuni 31. märtsini,“ selgitab Kümnik ning lisab: „Kõigile teistele, toetusi juba saavatele lastele ja peredele makstakse toetused märtsis välja tavapärasel 8. kuu-päeval.“

Sotsiaalkindlustusamet soovib hüvitise saajal veenduda, et tema andmed oleksid iseteeninduskeskkonnas iseteenindus.sotsiaalkindlustusamet.ee korrektsed.

Kui leiate, et Teil oleks õigus toetusele, ent seda Teile ei laekunud, palume kindlasti sotsiaalkindlustusametiga ühendust võtta.

Lisainfot perehüvitiste seaduse kohta ja kasulikud KKK-d leiab sotsiaalkindlustusameti kodulehelt.

Tartumaa Aasta ema Kandidaatide esitamise tähtaeg on 28. aprill

Tartu Maanaiste Liit

Tartu Maanaiste Liit koostöös Tartumaa Omavalitsuste Liiduga tunnistab ka tänavu Tartumaa Aasta Ema. Esitage palun tähelepanu väärivad pereemad konkursile!

Kandidaate saab esitada kuni 28. aprillini 2023. a.

Kandidaati esitades palume võimalusel lisada ka pildimaterjali. Sobivad nii fotod kui videod. Video võib olla filmitud telefoniga. Palume ankeeti lisada kontaktisikuid, kellelt vajadusel lisamaterjali küsida.

Tänuüritus Tartumaa Aasta Ema nominentidele toimub 13. mail 2023. a

kell 12.00 Tartu Ülikooli Ajaloomuuseumi valges saalis (Lossi 25). Sündmus toimub kutsetega.

Oma kandidaadi saad esitada Tartu Maanaiste Liidu koduleheküljel www.tartumaanaisteliit.ee

Kogukonnad saavad kohalikeks algatusteks toetust taotleda

Rahandusministeerium

1. märtsist on avatud kohaliku omaalgatuse programmi kevadvoor, kust kogukondadesse panustavad mittetulundusühingud ja sihtasutused saavad taas oma tegevuseks toetust küsida. Sel aastal panustab riik läbi programmi kogukondade arengusse 1,2 miljonit eurot. Maksimaalne toetussumma on 4000 eurot projekti kohta, taotluste esitamise tähtaeg on 3. aprill kell 16.30.

„Meie kogukonnad on sellest programmist olnud alati aktiivsed erinevate projektide jaoks raha taotlema. Märkimisväärne on, et neid vahendeid kasutatakse kohalike inimeste jaoks tõesti väärtuslike ettevõtmiste korraldamiseks ja on imetusväärne, kui leidlikud ollakse,“ sõnas riigihalduse minister Riina Solman. „Näiteks on setud seadnud Obinitsa külakeskusesse sisse kogukonna toidukapi,

kuhu saab nii toitu annetada kui võtta endale seda tasuta kaasa ning osa kohalike tootjate kaupu on ka müügis nii-öelda aususe peale,“ tõi minister välja. „Vahvaid projekte võiks loetlema jäädagi, näiteks korraldatakse Tallinnas Lille asumis, kus asub palju eestiaegseid maju, uste ja akende renoveerimise koolitusi ning sügisel sai Pärnumaal toetust projekt, kus inimestega räägitakse liikumisest,

vaimsest tervisest, tasakaalustatud toitumisest ning muust olulisest tervisega seonduvast. Tartumaal korraldati suvel aga toetuse abil õpilasmalev ja kutsuti ellu puhkpillimuusika tant-suõhtud.“

Riigi Tugiteenuste Keskuse projektkoordinaator Tiina Loorandi sõnul on programm jätkuvalt väga vajalik, mis peegeldub ka esitatud taotluste rohkuses. „Möödunud aastal esitati taotlusvoorudes kokku 1105 taotlust nii kogukondliku arengu, investeringute kui teenuste edendamiseks. Neist sai rahastuse 530 taotlust kogusummas 1,36 miljonit eurot,“ märkis Loorand.

Kohaliku omaalgatuse programmiga aidatakse kaasa tugevate ja omaalgatusel põhinevate kogukondade tekkimisele ning püsimisele. Toetust saab taotleda kahest meetmest.

Kogukonna arengu meetmega panustatakse kogukonnaliikmete teadmiste ja oskuste kasvu, kogukonna identiteedi tugevnemisse ja tõhusama koostöö tekkesse ning maksimaalne toetussumma on 2500 eurot. Investeeringute ja kogukonnateenuste arendamise meetmega panustatakse kogukonnale vajalike ja kogukonnaliikmete ühistegevust soodustavate avalikus kasutuses olevate objektide rajamise ja arendamise

ning kogukonnaliikmetele vajalike teenuste pakkumisse, maksimaalne toetus on 4000 eurot.

Toetust saavad taotleda avalikes huvides oma piirkonna heaks tegutsevad mittetulundusühingud ja sihtasutused, kus ei osale liikmena omavalitsus ega riik ja mille liikmetest äriühingud ei moodusta rohkem kui poole. Maksimaalne toetussumma esitatud projekti kohta on olenevalt tegevusest kuni 4000 eurot ning omafinantseering peab olema 10% projekti kogumaksumusest. Taotlemine toimub elektrooniliselt Riigi Tugiteenuste Keskuse e-toetuse keskkonnas, kuhu saab taotlusi esitada 3. aprillini kuni kell 16.30.

MÄLESTAME

IVO JURAK – MEIE KOOLI POISS

11.10.1977–07.03.2023

| Kaisa Kreela, Lähte
Ühisgümnaasiumi 10.ms õpilane

7. märtsil hukkus Ukrainas Donetski oblastis Lähte Ühisgümnaasiumi vilistlane ja endine Kaitseväe ohvitser Ivo Jurak. Ivo mälestuseks on teda hea sõnaga meenutanud endised klassikaaslased ja õpetajad.

Klassijuhataja Aunele on enim meelde jäänud Ivo lõbus ja helge naeratus. „Kui ma sellel ööl seda uudist lugesin, otsisin isegi kooliaegseid pilte lõpupeost ja klassiõhtutest ning kõikidel piltidel on täpselt see sama naeratus. Ta ei ole kuskil tõsine ega naera teesk-lusega,“ räägib klassijuhataja Aune. Klassijuhataja meenutab Ivo Jurakit kui tagasihoidlikku poiss, kes vastas siis kui temalt küsiti. „Tema olekust ei paistnud üldse välja see, et tal oleks oma väga kindel seisukoht, aga kui ta vastas, oli aru saada, et Ivo on asja läbi mõelnud.“

Ka klassikaaslaste Jaagu ja Lemmi arvates ei olnud Ivo suu peale kukkunud. „Meil oli tund, kus igaüks pidi kirjutama kõne ja selle klassi ees ette kandma. Ivol oli kõne jäänud ette valmistamata, aga see ei takistanud tal seda esitada. Midagi ta seal pomises, aga kõne lõpp oli uhke – ta ütles kõva selge häälega: „Ükskord me võidame niikuinii!“ kirjeldab Jaak gümnaasiumiaegu. Ivo klassiõde Lemmi sõnab: „Ivol oli väga hea huumorimeel – kui keegi kooliajal talle midagi halvasti ütles, siis tema kunagi samamoodi ei

Ivo Jurak (paremal) Lähte Ühisgümnaasiumi ees. Gümnaasiumi lõpetamine 1996. a

vastanud, vaid alati naljaga.“ Mõlemad koolikaaslased nõustuvad, et kuigi Ivo elas võrdlemisi kaugel – Vedul, võis kindel olla, et ta on igal ettevõtmisel kohal. „Ivo oli see, kes kunagi ei unustanud ära naistepäeva ja sünnipäevi. Isegi kui ta juba Kaitseväes tegutses ja mobiililevita mõnda aega metsas oli, saatsis ta ka tagantjärele õnnesoove,“ lisab Lemmi.

Klassivend Revo arvates meenutas Ivo kooliajal natuke „Kevade“ Tootsi, kes oli enesekindel, kuid krutskeid täis. „Minu esimene kokkupuude Ivoga oli ilmselt o-klassis,“ meenutavad nii Revo kui Jaak. „Pidime magama lõunaund, kuid ega me väga ei tahtnud. Ivo vaatas ukse vahelt välja, kas õpetajad on läinud ja siis hakkasime toas igasuguseid vigureid korraldama,“ meenutab Revo o-klassi aegu, „kui Üllar Loks meile kooli õpetajaks tuli,

korraldas ta jalgsimatka, mis kestis 3–4 päeva. Seda aega oleme Ivoga ka hiljem rõõmuga meenutanud.“

Ka 34. lennu toleaegsel keemia ja füüsika õpetajal Üllar Loksil on Ivo Jurakist toredaid mälestusi: „Mul on meeles kõige paremini Ivo hääl – kuidagi oli tal rääkides üks, aga naerdes teine hääl. Tema oli ka see, kellel võis silmist välja lugeda, kas ta räägib tõtt või teeb nalja. Tal oli selline vimka tegemise komme.“ Loksi arvates oli Ivo Jurak poiss, kes andis alati märku, kui kellegi suhtes oldi ülekohtune.

Poiss astub koolimaja uksest sisse ja hakkab mööda treppi üles liikuma. Trepil ta seisatab, vaatab tagasi, naeratab ja jätkab siis oma teekonda. Head aega, Ivo! Meie mälestustesse jääd sa ikka positiivse ja rõõmsameel-sena. Kuigi hinges on sügav lein ja kurbus, leidub seal ka uhkust ja austust.

TEENUSED

Viljapuude lõikus. Info tel 5394 2369.

Tänavakivi ja äärekivi paigaldus.
Septikute paigaldus
Drenaazi ja kanalisatsiooni ehitus

Tel 5564 9350.

E-post: info@rohelineheakord.ee

- * Aiad
- * Väravad
- * Automaatika
- * Varjualused
- * Terrassid

LISAKS PAKUME 1.7T
EKSKAVAATORIGA KAEVE - JA
PUURIMISTEENUST!!!!

VÕIMALIK TEHNIKAT RENTIDA!

Marko Kivisild
 marko@aiaabc.ee
 Gsm: +372 585 16 323
 www.aiaabc.ee

Head aeda!

Mesi otse mesinikult!
7eur/kg

Tartus ja lähikümbruses toon koju.

Marek Kutsar
 Mareki Talu, Tila küla
 Tartu vald, 60532 Tartumaa
 +372 56619306
 marek.kutsar@mail.ee

MULD

N	1,23	%
C	17,6	%
pH	5,8	
P	1,2	mg/100g
K	8,4	mg/100g
Ca	750,8	mg/100g
Mg	93,0	mg/100g

Müüa toitaineterikast mulda/komposti. Tegemist on vanade kalakasvatustiikide setetega. Sellest tulenevalt on muld pestitsiidide-, insektsiidide- ja umbrohuvaba. Sobib mahevijeluseks. Hind algab 12EUR/m³. Laadimine hinnas sees. Erikaal hetkel umbes 850kg/m³. Kohalevedu kokkuleppel. Ladustatud Kaivere külas Tartumaal. Helistada ette 57859915.

Luulekevad 2023

Ootame kõigilt luulehuvilistelt mistahes teemadel võistlusluuletusi (soovitavalt 5-6) 15. maini e-posti aadressil intuitiiv@gmail.com

Õpilastel palume teada ka kooli ja klassi või kursuse, täiskasvanuil vanuse ja elukutse.

Kõigi vähemalt II voo-ru jõudnutega võtame ühendust ning paremiku luuletustest avaldame trükis luulevihikuna.

Eesti Luuleklubide Liit

Tule meile tööle!

Otsime oma meeskonda

TURUNDUSSPETSIALISTI

Sinu peamised tööülesanded on:

- turunduskampaaniate ja -tegevuste planeerimine ja elluviimine
- turundusmaterjalide koostamine
- kodulehe ja e-poe haldamine ja arendamine; Google'i ja Meta kampaaniate teostamine ja analüüs (koostööpartnerite abiga)
- sotsiaalmeedia kanalite haldamine
- tootearenduses osalemine ja tootedokumentatsiooni haldamine
- ettevõtte ühisürituste ja messidel osalemise korraldamine

Omaltpoolt pakume:

- täistööajaga töökohta kiiresti arenevas ettevõttes
- ametialaseid arenguvõimalusi
- konkurentsivõimelist töötasu ja soidu-kompensatsiooni
- ambitsioone, kompetentset ja toetavat tiimi
- ühisüritusi ja koostlust

Oled sobiv kandidaat, kui:

- oled tehnilise taibuga, süsteemne, loov ja uudishimulik
- oled eelnevat töökogemust turundusvaldkonnas
- oled tuttav WooCommerce'ga, WordPressi ja sotsiaalmeedia kanalitega
- oled osav projektide juhtimises
- valdad väga heal tasemel eesti ja inglise keelt

Tööaeg: E-N 8.00-17.00,

R 8.00-16.00

Töökoht: Äksi alevik, Tartumaa
 (linnapiirilt ca 10 minutit sõitu)

Lisainfo: tel +372 526 6460

Kandideerimiseks saada elulookirjeldus meile priti@seicom.ee

SeiCom on Eesti kapitalil põhinev ettevõtte, kus toodetakse PVC-, puul- ja alumiiniumaknaid, -uksi ja -fassaadisüsteeme. Uuri lisaks: www.seicom.ee

Lähte Ühisgümnaasium võtab kooli sööklasse tööle KOKA.

Lisainfo tel 5342 4875. Kandideerimiseks palume esitada dokumendid e-posti aadressil: poolakeseanne@gmail.com

Tule teeme üheskoos HOOVIFESTIVALI!

Hea kogukonnaliige Raadilt ja Kõrvkülast!

Sel aastal oleme laiendamas Hoovifestivali formaati-alustame festivaliga juba 8. juuli õhtul ning 9. juuli saab olema tavapärase kogukonnapäevaidüll koos kohvikute, kontsertide, inspireerivate inimeste ja kõige muu sütitava ja põnevaga.

Kui sa tunned, et sooviksid kaasa rääkida ja mõtteid veeretada meie HOOVIFESTIVALI listis, siis ole hea ja anna endast märku e-posti aadressil egle.nommoja@gmail.com

Kui sa tahad olla osa meie HOOVIFESTIVALI programmist, siis on viimane aeg hakata unistama ja mõtteid genereerima. Võta sõbrad kampa ja **registreeri oma visioon, kohvik, tegevus hiljemalt 01.05.2023**. Egle Nõmmoja e-posti aadressil egle.nommoja@gmail.com või Meeli Kruusi e-posti aadressil meeli.kruus@gmail.com

Paneme kogukonnad elama!

Vabatahtlik SELTSILINE

Kingi sinagi üks tund nädalas oma aega ja tule seltsiliseks!

Mida ÜHESKOOS teha:

- vestlused ja mälestuste jagamine
- jalutuskäigud looduses, külastused arstile, poodi, raamatukokku
- käsitööga või muu hobiga tegelemine • ja palju muud

Seltsiliste liikumine aitab parandada eakate ja erivajadustega täiskasvanute igapäevast toimetulekut, olles osa varajastest märkamisest sotsiaalhoolekande süsteemis.

Uuri täpsemalt seltsilised.ee
 ja võta ühendust info@seltsilised.ee

Meie hulgast lahkunud

LEHO PALLON
09.04.1939–15.02.2023

KARIN EVIK

Oma pikaajset ja sõbralikku kolleegi mälestavad Tartu valla raamatukogude töötajad.

Üks tee on lõpuni käidud,
üks süda on vaikinud....

Sügav ja siiras kaastunne
Annele, Evelynile ja Raulile perega
kalli poja, venna ja onu

IVO JURAK

kaotuse puhul.

Pea langetavad sügavas kurbuses
põlised Mõisa tn 12 elanikud.
Meie südames elad sa igavesti.

Palju õnne pisipõnni sünni puhul!

LUCAS POLBERG	02.12.2022
LIAM KRAUN	27.01.2023
NORA TRUKITS	07.02.2023
MELBRITE PAAS	10.02.2023
HARRISON RÕÕM	14.02.2023
KARL KORROVITS	24.02.2023
REIGO TARUM	27.02.2023
RUBI MARLEE	
ROSENTAL	02.03.2023

Evi Jaago 55!

Tervist su tuppä,
päikest su õue,
raha su tasku,
õnne su põue.

Soovivad sõbrad

Tulgu tervist igal ajal -
öösel, päeval, öhtu ajal.
Ole rõõmus alati
juubelipäeval eriti!

Helgi Rehk 75

Õnnitleb
Võimrete klann

Ootame vilistlasi ja endisi töötajaid Tabivere kooli 50. aastapäeva tähistamisele 20. mail 2023

Koolimajas:

15:00 koolimaja avatud, näitused, registreerimine
16:00 klassijuhataja tund

Tabivere Rahvamajas:

18:00 kontsert-aktus
19:30 lendude pildistamine rahvamaja ees
19:30 direktori vastuvõtt kutsetega külalistele
20:00 vilistlasõhtu ansambliga Tuulebant

Osalustasu eelregistreerimisel 25.-

(hiljemalt 15. maiks Tartu Vallavalitsuse a/a nr
EE232200221031405424 selgitus Tabivere kool,
lõpetamise aasta, kui soovid peol tagada istekoha
lauas, siis pane lisaks märksõna laud,

Näide: Tabivere kool, 2002, laud)

Kohapeal on 35.-

Lisainfo 5213751 või
piret.siivelt@tabivere.edu.ee

dr. Ella Flavik 95

Päikesesära silmadesse,
soojust südamesse,
õnne ja tervist kõikjale Sinu ümber.

Endist juhatajat õnnitlevad kunagised
kaastöötajad Pärnu Kiirabist.

Veste, Endla, Merili, Ivar, Ester!

Soovime tervist ja õnne,
kauaks veel jaksu
ja taibukat meelt!
Jätkuugu haogu,
jätkuugu jõudu
paljudeks, paljudeks aastateks vee!

Õnne!

Maarja-Magdaleena Maarahva Selts

PAPAGOI KUNST

06. märts - 30. aprill

ÜLLE SIGRID PAPAGOI

NAITUS EEDENI AED

LÄHTE RAAMATUKOGUS 06. märts - 30. aprill
E-N 8-18 R 8-15 L-P 6 TEL 749 42 69
SISSEPÄÄS PRII

SIND OOTAB MUINASJUTU AED - MAALID, MOEKUNST, EHTED!

kogukoda

Tule tee ise!

Avatud puutöökoda Tabiveres.

Avatud teisipäeviti 18:00-21:00.
Tabivere põhikool, Tartumaa
Ühekordne külastus 10€,
kuupilet 28€

kogukoda.ee

Teata tulekust ette:

info@kogukoda.ee või +372 55596968

Kallis Anne!

Mis oli - ei tule enam,
mis tuleb, võib olla veel kenam.
Suur sülem helisevat õnne,
nüüd sünnipäevaks kingime sulle.

Laeva pensionäride selts

Tiit Sangla 65!

Tervist, jõudu, tööd ja raha,
et sind õnn ei jätaks maha.
Õnne, armastust ja lusti
pea sul seisku huljalt püsti.
Et kõik päevad, mis on ees
säraks rahulolu sees.

Palju õnne juubeliks.

Laeva sotsiaalimaja elanikud.

www.erm.ee

EESTI RAHVA
MUUSEUM

UUDISED

MÄRTS

30.3–31.3 ERMi aastakonverents
„Õige keha, vale keha?“30.3 ja 31.3 kell 13 ja 19 „Richard ja
Anna: lugu ajast ja armastusest“

APRILL

1.4 kell 11 Kuraatorituur näitusel
„Nelja jalaga maa peal. Eesti talutool“

4.4 kell 19 Kupleekava „Rikas ja vaene“

6.4 ERMi teadusseminar

9.4 Suur munaotsimismäng ERMi
teemapargis

6.4 kell 19 TRAD.ATTACK! Eesti tuur #2

8. ja 9.4 kell 19 Etendus „Audients“

10.4 kell 19 Etendus „See kõik on tema“

12., 18., 19.4 kell 19 Etendus „Sinilind“

13. ja 14.4 kell 19 Etendus „Narva –
linn, mille me kaotasime“

14.4 ERMi sünnipäev

14.4 kell 19 Estradikontsert Arved
Haug 100 „Jaa-jaa-jah, köll!“18.4 kell 16.30 Kuraatorituur näitusel
„Nelja jalaga maa peal. Eesti talutool“15.–16.4 kell 10 ERMi õpituba.
Kirivöö kudumine*19.4 kell 19 Elina Nechayeva ja
Reigo Tamm „Pikantne klassika“25.–27.4 kell 12 Koolivaheaja
muuseumituurid25.4 kell 17 Kuraatorituur näitusel
„Õige keha, vale keha?“

26.4 ERMi hõimuklubi

26.4 kell 19 Etendus „Ohtlik meetod“

27.–28.4 ERMi koolivaheajalaager

30.4 kell 14 Kuraatorituur näitusel
„Sõnumid kolmnurgas“

AVATUD NÄITUSED:

- ◆ „Õige keha, vale keha?“ *Keha kultuurilistest tähendustest Eestis.*
- ◆ „Nelja jalaga maa peal. Eesti talutool“. *Avatud kuni 4.12.*
- ◆ „Kaasaja kuningannadelt: kiiged ja küünlalühtrid“ *kuni 16.4*
- ◆ Olga Tobreluts „Uus Mütoloogia“ *kuni 16.4*

TULEMAS:

- ◆ „Sõnumid kolmnurgas. Näitus Eesti XX sajandi suveniirrätikutest“. *Avatud alates 14.4.*
- ◆ Kursi Koolkond *alates 26.4*

TARTU VALLA KULTUURIKALENDER

Agas muutuv kultuurikalender on leitav aadressil: www.kultuurikava.ee
NB! Kõik soovijad saavad oma sündmuse kalendrisse ise märkida. Loo konto, logi sisse ja lisa sündmus! Siis ei ole vaja eraldi Kuukirjale sündmusest märku anda.

MÄRTS – APRILL 2023

Jääaja Keskuses Eesti Loodusmuuseumi külalishäälitus „Isad ja pojad“, trepigaaleriis **Urmas Tartese makrofotode näitus**. Tulevikuteemade korrusel näitused „Mõjukas materjal“, „Kas ehitame rehvitorni Kuule?“, „Eestlane... põline rikas“

6. märts–30. aprill **Läte Ühisraamatukogus** näitus-müük **Eedeni aed**. Sind ootab muinasjutu aed – maalid, moekunst, ehted.

31. märts Improvisatsiooniohtu **"HÄÄÄL läbi 10 000 aasta"** Jääaja Kell 17.00 Keskuses. Esineb ViiiP³. Info www.jaaaeg.ee

6. aprill **Elumees Tabivere Rahvamajas**. Pilet eelmüügist 7€.
Kell 20.00

7. aprill Algusega kell 10.00 Lähte Spordihoones **Lähte Karikas 2023**.

8. aprill Salsa üritus sarjast **"SBKZ Food & Dance Party"**, kus on nautimiseks maailma toitude maitsed ning Kariibi ja Aafrika muusika. Pileti info Tammistu Raamatukogu-Külakeskusest.

14. aprill Elistvere raamatukogus **piiblisõprade kokkusaamine**. Jutlustavad külalised Soomest.

15. aprill **Tartu Valla Laulupärlike** lauluvõistlus LaevaKultuurimajas.
Kell 13.00

15. aprill **Peoõhtu Maarja-Magdaleena Rahvamajas**. Tantsuvaheaegadel mustkunstishow. Avatud kohvik. Pilet 10 €.

16. aprill **Äksi kunstipäev** Saadjärve Loodusklassis (raamatukogu maja II korrus). Juhendab kohalik kunstnik Hando Tamm. Osalus 10€.

21. aprill **Jüriöö jooks** Laevas.
Kell 18.00

22. aprill **3. Raadi Tänavajooks** Majoraadi pargis. Põhijooks ja tervisekõnd, laste- ja noortejooksud. Info www.sport.tartuvald.ee

26. aprill Iga kuu viimane kolmapäev ürituste sari **eakate tund Tammistu Raamatukogu-Külakeskuses**.

28. aprill **Tantsuõhtu Kruis** Laeva Kultuurimajas.
Kell 21.00 Pilet 12 €/eelmüügist 10 €.

5. mai Tabivere Rahvamajas **Andrus Kivirähki komöödia mononäidend "Aabitsa kukk"**. Pilet 20.20-22.20 eurot.

6. mai Üle-Eestiline **Teeme ära! Talgupäev**.

13. mai Tabivere Rahvamajas **Valgre 110**. Fred Rõigas esitab Raimond Valgre tuntumaid ja vähemtuntuid laule, saates end ise klaveril ja kitarril. Üritus on tasuta!

13. mai **Äksi kevadkontsert** Äksi segakooriga.

TAMMISTU MAARJA-MAGDALEENA TABIVERE ÄKSI
LÄHTE LAEVA ELISTVERE RAADI

LÄHTE KARIKAS
2023

LÄHTE SPORDIHOONES
7. APRILLIL

MEESKONNAD MÄNGIVAD TARTU TERMINALI KARIKALE JA NAISEKONNAD ITÜ REBELLA KARIKALE
MÄNGUD ALGAVAD KELL 10:00
JA KESTAVAD HILISE ÕHTUNI VÄLJA.
TULE ELA OMADELE KAASA!

VÕISTLUST TOETAVAD

3. RAADI TÄNAVAJOOKS
MAJORAADI PARK
22.04.2023

PÕHIJOOKS 7KM
TERVISEKÕND

LASTE- JA NOORTEJOOKSUD

IGALE JOOKSAJALE MEDAL!

INFO JA REGISTREERIMINE:
WWW.SPORT.TARTUVALD.EE